REGELE MOARE

Lui Jacques Mauclair,
Genevieve şi Maurice de Gandillac

CORTINA

1

PERSONAJELE
BeYenger I, regele
Regina Marguerite, prima soție a regelui Berenger I
Regina Mărie, a doua soție a regelui Berenger I
Doctorul, care este şi chirurg, călău, bacteriolog şi astrolog
Juliette, fată în casă, infirmieră
Guardul

Decorul

Sala tronului, oarecum ruinată, oarecum gotică. în mijlocul scenei, la peretele din fund, cîteva trepte duc la tronul regelui. De o parte şi de alta a scenei, în față, două tronuri mai mici - tronurile reginelor, soțiilor regelui.
în dreapta scenei, înspre grădină, în fund, o uşiță duce către apartamentele regelui.
în stînga scenei, în fund, altă uşiță. Tot în stînga, în față, uşa cea mare. I *între aceasta şi cea mică - o fereastră ogivală. încă o fereastră în dreapta scenei şi o uşiță în fața scenei, de aceeaşi parte. Ungă uşa cea mare, bătrînul guard ține în mînă o halebardă.*
înainte de ridicarea cortinei, în timp ce ea se ridică şi cîteva secunde după aceea, se aude o muzică regală derizorie, imitație după „Levers du roi" din veacul al XVH-lea.

GUARDUL *(anunță):* Maiestatea sa, regele Berenger întîiul. Trăiască regele!
în pas vioi, înveşmîntat în manta purpurie, cu coroana pe cap şi sceptrul în mînă, regele traversează scena, intrînd pe uşița din stînga şi ieşind pe uşa din fund, dreapta.
GUARDUL *(anunță):* Maiestatea sa regina Marguerite, prima soție a regelui, urmată de Juliette, fata în casă şi infirmiera Maiestăților lor. Trăiască regina!
Marguerite, urmată de Juliette, intră pe uşa din prim-plan, dreapta şi iese pe uşa cea mare.
GUARDUL *(anunță):* Maiestatea sa regina Mărie, cea de-a doua soție a regelui şi prima în inima lui, urmată de Juliette, fata în casă şi infirmiera Maiestăților lor. Trăiască regina!
I *Regina Mărie, urmată de Juliette, intră pe uşa mare şi iese cu Juliette pe uşa din dreapta, prim-plan. Mărie e mai atrăgătoare şi mai cocheță_decît Marguerite. Poartă coroană şi haină de purpură, in plus, are bijuterii. Prin uşa din fund, stînga, intră Doctorul.*

i

GUARDUL *(anunţă):* Somitatea sa domnul Doctor al regelui, chirurg, bacteriolog, călău şi astrolog al curţii. *(Doctorul se îndreaptă către mijlocul scenei, preocupat de parcă ar fi uitat ceva, după care face cale întoarsă şi iese pe aceeaşi uşă. Guardul rămîne tăcut cîteva clipe. Pare obosit. Pune halebarda lîngă perete şi suflă în pumni ca să se încălzească.)* Şi totuşi e ora la care ar trebui să se dea căldură. Hai. radia-torule, încălzeşte-te! N-ai ce-i face: nu merge. Radiatorule. aprinde-te! Nimic. Radiatorul e rece. Şi nu din cauza mea. Nu mi s-a spus că sînt scutit de aprinsul focului! Cel puţin, nu oficial. Cu ei, nu se ştie niciodată. *(Brusc, îşi reia halebarda. Regina Marguerite apare din nou, prin uşa din fund, stînga. Poartă coroană şi haină de purpură, cam ponosită. Are un aer mai degrabă sever. Se opreşte în faţă, în mijlocul scenei. Juliette vine în urma ei.)* Trăiască regina!
MARGUERITE *(către Juliette, privind împrejur):* Ce praf e-aici. Şi mucuri de ţigări pe jos.
JULIETTE: Vin de la grajd, Maiestate. Am fost să mulg vaca şi n-am avut timp să curăţ în sufragerie.
MARGUERITE: Asta nu-i o sufragerie. Este sala tronului. De cîte ori trebuie să-ţi spun?
JULIETTE: Bine, e sala tronului, dacă aşa vrea Maiestatea voastră. N-am avut vreme să fac curăţenie în sufragerie.
MARGUERITE: E frig aici.
GUARDUL: Am încercat să fac focul, ivicu^. tate. Dar nu merge. Radiatoarele nu vor să asculte de nimic. Cerul e acoperit, norii | nu au deloc aerul că s-ar putea risipi. Soarele. Jflţîgie, deşi Naffl au/lt-pe regg dînHiţ-i nrdin sn apară.
MARGUERITE: Ia te uită! Deja soarele nu mai ascultă! GUARDUL: în noaptea asta am auzit un trosnet uşor: s-a făcut o
fisură în zid. MARGUERITE: Deja? Merge repede. Nu mă aşteptam să-nceapă
chiar de acum.
GUARDUL: Am încercat s-o umplu cu Juliette. JULIETTE: M-a trezit la miezul nopţii. Dormeam aşa de bine!
GUARDUL: Iar a crăpat. Să mai încerc s-o umplu? MARGUERITE: Nu merită osteneala. Crăpătura e ireversibilă.
(Juliettei:) Unde este regina Mărie? JULIETTE: Cred că încă îşi face toaleta. MARGUERITE : Bineînţeles.
JULIETTE: S-a trezit încă înainte de a se face ziuă.
200
MARGUERITE: Ah! Orişicît!
JULIETTE: O auzeam plîngînd în camera ei.
MARGUERITE: Să rîdă sau să plîngă : numai asta ştie să facă.
(Juliettei:) Spune-i să vină numaidecît Du-te şi caut-o!
Chiar în acest moment apare regina Mărie, îmbrăcată cum am spus mai înainte.
GUARDUL *(cu o clipă înaintea apariţiei reginei Mărie):* Trăiască
regina! MARGUERITE *(Măriei):* Ai ochii roşii, draga mea. Asta-ţi
cauzează la frumuseţe. MĂRIE: Ştiu.
MARGUERITE: Să nu cumva să-ncepi să plîngi iarăşi. MĂRIE: Ei bine, abia mă abţin. MARGUERITE: Şi nu te mai agita atîta. Nu serveşte la nimic. E-n
firea lucrurilor, nu-i aşa/ Te aşteptai la asta. Sau nu te mai
aşteptai
MĂRIE: Dumneata nu aştepţi decît asta. MARGUERITE: Din fericire. Aşa, totul e bine pus la punct.
(Juliettei:) Mai dă-i o batistă. MĂRIE: Eu speram totuşi... MARGUERITE: Timp irosit. Speranţa, speranţa! *(Ridică din
umeri:)* Atîta ştiu şi ei: cu speranţa pe buze şi lacrimile-n ochi.
Ce moravuri!
MĂRIE: L-aţi mai văzut pe Doctor? Ce spune? MARGUERITE: Ceea ce ştii deja. MĂRIE: Poate că se înşală.
MARGUERITE: Nu mă lua iarăşi cu speranţele. Semnele nu se
înşală.
MĂRIE: Poate le-a interpretat el pro&fe MARGUERITE: Semnele obiective nu înşală, ştii bine asta. MĂRIE *(privind către perete) :* Ah! crăpătura asta... MARGUERITE: O vezi! Şi nu e doar atît. E vina ta că nu e pregătit. E vina ta dacă asta-l va surprinde. I-ai îngăduit orice,
ba l-ai ajutat să se rătăcească. Ah! dulceaţa vieţii! Balurile
voastre, petrecerile, cortegiile. dineurile voastre, artificiile şi
focurile de artificii, nunţile şi călătoriile de nuntă! Cîte
călătorii de nuntă aţi făcut? MĂRIE: Era la aniversările nunţii!

201
MARGUERITE: Le aniversați de patru ori pe an. „Trebuie s"
şi noi", spuneați mereu... trăim
MĂRIE: Atît de mult îi plac serbările! MARGUERITE: Bărbații ştiu. Dar se prefac că nu ştiu! Ei t' uită. Dar el e rege. El nu trebuie să uite. El trebuia să IUk?-privirea ațintită înainte, să cunoască etapele, să ştie cu ex ^ tate distanța, lungimea drumului şi chiar sosirea. MĂRIE: Scumpul meu, regişorul meu!
MARGUERITE *(Juliettei):* Mai dă-i o batistă. *(Măriei:)* Ei, haid un pic de veselie! O să-l molipseşti cu plînsul, că se'ia Of' această detestabilă influență pe care o ai asupra lui! Mă roe Te-a preferat în locul meu, asta e. N-am fost geloasă, nicide cum. Mi-am dat pur şi simplu seama că n-ar fi înțelept. Iar acuma, uite că nu poți face nimic pentru el. Iată-te scăldată-n lacrimi, incapabilă să mă înfrunți. Privirea ta nu mă poate sfida. Unde-i insolența de altădată? Unde ți-e surîsul ironic unde-ți sînt aluziile piperate? Ei, gata, trezeşte-te. Ia-ți locul de regină şi încearcă să te ții dreaptă. Uite, ai încă la °*ît* colierul dumitale cel frumos. Vino, vino pe locul dumitale. MĂRIE *(se aşază pe tron):* Nu-i voi putea spune. MARGUERITE: O s-o fac eu. Sînt obişnuită cu corvezile. MĂRIE: Nu-i spune. Nu, nu, te rog. Nu-i spune nimic, te implor. MARGUERITE: Te rog mult, lasă-mă s-o fac. De dumneata avem
totuşi nevoie pentru etapele ceremoniei. îți plac ceremoniile. MĂRIE: Nu şi ceremonia asta.
MARGUERITE *(Juliettei):* Aranjează-ne trena pe tron cum se cuvine!
JULIETTE: Da, Maiestate. *(Juliette se execută.)*
MARGUERITE: Sigur, e o ceremonie mai puțin amuzantă decît balurile voastre pentru copii, decît balurile voastre pentru bătrîni, decît balurile voastre pentru tinerii căsătoriți, decît balurile voastre pentru cei salvați de la înec, decît balurile voastre pentru cei decorați, pentru femeile scriitoare, decît balurile voastre în cinstea organizatorilor de baluri... şi cîte alte baluri. Balul ăsta se va petrece în familie, fără dansatori şi fără dans.
MĂRIE: Nu, nu-i mai spune nimic. Mai bine să nu-şi dea seama. MARGUERITE: ...Şi să se sfîrşească totul printr-un cîntec? Aşa
ceva e cu neputință. v
MĂRIE: N-ai pic de inimă. MARGUERITE: Ba da. Bate.
202
UARIE: Eşti inumană. ARGUERITE: Ce înseamnă inumană? MRIE: E gr°azmc- Nu e pregătit pentru asta
\RGUERITE: Asta-i greşeala dumitale. Semăna cu acei călători ie care-i uită Dumnezeu prin hanuri şi cîrciumi, uitînd că scopul călătoriei nu e, totuşi, circiuma. Cînd îți aduceam aminte că trebuie să trăieşti avînd conştiința propriului destin, mă făceai snoabă şi pedantă.
ILJLIETTE *(aparte):* Oricum, sună cam pedant
MĂRIE: Cel puțin, dacă e inevitabil, spune-i-o măcar cît mai tandru cu putință. Cu menajamente, cu cît mai multe menajamente.
MARGUERITE: Ar fi trebuit să fie pregătit de mult. Dintotdeauna. Ar fi trebuit să şi-o spună în fiecare zi. Cîtă vreme irosită! *(Juliettei:)* Ce tot stai şi ne priveşti aşa tîmpă? N-o să mi te prăbuşeşti şi tu acuma! Poți să pleci. Nu te duce prea departe, o să fie nevoie de tine.
JULIETTE: înseamnă că n-o să mai curăț în sufragerie.
MARGUERITE: E prea tîrziu pentru asta. Cu atît mai rău. Pleacă. *(Juliette iese prin dreapta.)*
MĂRIE: Te rog, spune-i-o cu blîndețe. Ai tot timpul la dispoziție. Ar putea să facă un infarct
MARGUERITE: N-avem timp să avem timp. Gata cu nebuniile, gata cu timpul pierdut şi cu zilele frumoase. Gata cu chiolhanurile şi strip-tease-urile. S~a sfîrşit. Ai lăsat lucrurile să treneze pînă-n ultima clipă, aşa că nu mai avem nici o clipă de pierdut, de vreme ce clipa asta-i cea din urmă. N-avem decît cîteva minute ca să facem ceea ce trebuia să facem de ani şi ani de zile. O să-ți spun eu cînd trebuie să mă laşi singură cu el. Dumneata mai ai încă un rol de jucat, fii liniştită. După aceea, am să-l ajut eu.
MĂRIE: O să fie greu. Cît e de greu!
MARGUERITE: E la fel de greu pentru mine ca şi pentru dumneata, ca şi pentru el. Nu te mai smiorcăi: îți repet, te sfătuiesc, îți ordon - nu te mai smiorcăi!
MĂRIE: N-o să fie de acord.
MARGUERITE: La început
MĂRIE: Am să-l opresc.
MARGUERITE: E vai de capul dumitale dacă dă înapoi. Totul trebuie să se petreacă rezonahiL_Să fie o reuşită, un triumf, ^-a mai avut de multă vreme o reuşită. Palatul e-n ruină.
203

LI

Pămînturile-s arse. Munții lui se surpă. Marea a spart digurile şi-a inundat țara. Nu mai vede de ea L-ai făcut să-şi uite de tot, în brațele dumitale parfumate. Şi al £ăror parfum îl detest

» Ce prost-gust! Mă rog, e gustul lui. în loc să consolideze solul, a lăsat hectare după hectare să se surpe-n abisuri.
MĂRIE: Ce zgîrcită eşti.! Mai întîi, că nu se poate lupta împotriva cutremurelor,..
MARGUERÎTE: Mă agasezi!... Ar fi putut să consolideze solul, să planteze conifere în pămînturile nisipoase, să cimenteze terenurile ameninţate. Dar cum?! Acum. regatul e plin de găuri ca un şvaiţer uriaş. "-------—•
MĂRIE: Nu-i nimic de făcut în faţa fatalităţii, a eroziunilor naturale.
MARGUERITE: Ca să nu mai punem la socoteală războaiele dezastruoase. în vreme ce soldaţii noştri dormeau beţi după chiolhanurile din cazarme, vecinii ne încălcau fruntariile. Teritoriul naţional s-a micşorat. Soldaţii nu mai voiau să lupte.
MARIE:Cică nu-i lasă conştiinţa*
MARGUERITE: Noi spuneam aşa în armatele învingătorilor li se spunea laşi, dezertori. Şi erau împuşcaţi. Acum, vezi rezultatul: surpări vertiginoase ale solului, oraşe rase de pe faţa pămîntului, piscine incendiate, cîrciumi dezafectate. Tinerii se expatriază în masă. La începutul domniei lui aveam nouă miliarde de locuitori.
MĂRIE: Erau prea mulţi. Nu mai aveau loc.
MARGUERITE: Acuma nu mai avem decît o mie de bătrîni. Ba nici atîL Chiar cînd îţi vorbesc eu crapă alţii şi alţii.
MĂRIE: Avem patruzeci şi cinci de tineri.
MARGUERITE: Cei de care n-a avut nevoie nimeni prin alte părţi. Nu i-a vrut nimeni şi ni i-au trimis cu forţa înapoi. De altminteri, îmbătrînesc foarte repede. Repatriaţi la douăzeci şi cinci de ani, în numai două zile au ajuns la optzeci de ani. N-o să-mi spui că ăsta-i un ritm normal de îmbătrînire.
MĂRIE: Dar el e încă tînăr.
MARGUERITE: Era ieri. Era astă-noapte. Dar o să-l vezi acum.
GUARDUL *(anunţă):* Somitatea sa, Doctorul, revine. Somitatea sa, Somitatea sa
Doctorul intră pe uşa cea mare din stînga, care se deschide şi se închide singură. Pare deopotrivă astrolog şi călău. Pe creştet poartă un coif înstelat. E îmbrăcat în roşu, cu o cagulă atîrmndu-i la brîu. în mînă ţine o lunetă.
în orig.: *Objecteurs de conscience.*
DOCTORUL *(Margueritei):* Bună ziua, Maiestate! *(Măriei:)* Bună ziua, Maiestate. Să binevoiasca Maiestăţile voastre să mă scuze, am întîrziat puţin, dar vin direct de la spital, unde a trebuit să efectuez cîteva intervenţii chirurgicale de cel mai înalt interes pentru ştiinţă. ~ ———
MĂRIE: Regele nu e operabil.
MARGUERITE: Asta aşa e. Nu e.
DOCTORUL *(privind la Marguerite, apoi către Mărie):* Ştiu. Nu şi Maiestatea sa
MĂRIE: Doctore, ce mai e nou? Ceva-ceva tot trebuie să meargă mai bine, nu-i aşa? Nu-i aşa? Nu e imposibilă o ameliorare, nu?
DOCTORUL: Este o situaţie tipică şi care nu suferă schimbare.
MĂRIE: E-adevărat, nici o speranţă, nici o speranţă *(Priveşte spre Marguerite:)* Iar ea nu vrea ca eu să sper. Mi-a interzis.
MARGUERITE: Multă lume suferă de delir de grandomanie. Dumneata suferi de delirul micimii. Nu s-a mai văzut aşa o regină! Mi-e şi ruşine cu dumneata Of! iar o să plîngă!
DOCTORUL: De fapt, o noutate tot ar fi.
MĂRIE: Ce noutate?
DOCTORUL: Una care nu face decît să confirme indicaţiile precedente. Marte şi Saturn au intrat în coliziune.
MARGUERITE: Mă aşteptam la asta.
DOCTORUL: Ambele planete au explodat.
MARGUERITE: Logic.
DOCTORUL: Soarele şi-a pierdut între cincizeci şi şaptezeci şi cinci la sută din forţă.
MARGUERITE: Asta era de la sine înţeles.
DOCTORUL: Ninge la Polul Nord al soarelui. Calea Lactee pare că se aglutinează. Cometa e moartă de oboseală, a îmbătrînit şi s-a-nfăşurat în propria-i coadă. S-a-ncovrigat ca un cîine muribund.
MĂRIE: Nu-i adevărat, exagerezi. Da, da, exagerezi!
DOCTORUL: Doriţi să vă uitaţi prin lunetă?
MARGUERITE *(doctorului):* Nu-i nevoie. Te credem. Ce mai e?
DOCTORUL: Primăvara - care aseară încă era aici - ne-a părăsit astăzi, exact acum două ore şi jumătate. Sîntem deja în noiembrie. Dincolo de graniţe, iarba a-nceptit să crească. Acolo, copacii înfloresc, fiecare vacă naşte cîte doi viţei pe zi: unul dimineaţa, altul după-amiaza. pe la orele cinci, cinci şi un sfert. La noi, frunzele n-au pic de sevă, se usucă şi cad.

Copacii oftează şi mor. Iar pămîntul se surpă mai abitir ca înainte.
GUARDUL *(anunţă):* Institutul Meteorologic al regelui ne anunţă
că-i vreme urîtă.

MĂRIE: Aud pămîntul surpîndu-se, îl aud, da, îl aud. MARGUERITE: E crăpătura care se cască şi se-ntinde tot mai
mult
DOCTORUL: Trăsnetul a-ncremenit pe cer, din nori plouă cu broaşte, tunetul grohăie. Nu-l auzim, fiindcă-i mut Douăzeci şi cinci de locuitori s-au lichefiat. Doisprezece şi-au pierdut capetele. Decapitaţi, de data asta fără intervenţia mea.
MARGUERITE: Astea sînt semne.
DOCTORUL: Pe de altă parte...
MARGUERITE *(îl întrerupe):* Gata, e de ajuns. Se-ntîmplă exact ce se întîmplă întotdeauna în astfel de cazuri. Cunoaştem.
GUARDUL *(anunţă):* Maiestatea sa, regele! *(Muzică.)* Atenţiune! Maiestatea sa! Trăiască regele!
Regele intră prin uşa din fund, dreapta. E cu picioarele goale. Juliette intră în urma lui.
MARGUERITE: Pe unde şi-o mai fi lăsat papucii? JULIETTE: Sire, iată papucii.
MARGUERITE: Ce obicei prost să mergi cu picioarele goale. MĂRIE *(Juliettei):* Pune-i papucii mai repede. O să răcească. MARGUERITE: N-are nici o importanţă dacă răceşte sau nu. Pur şi simplu e un prost obicei.
în timp ce Juliette îi pune regelui papucii, iar Mărie se duce să-l întîmpine, se aude încontinuu muzica regală.
DOCTORUL *(îndinîndu-se umil şi mieros):* îmi îngădui să-i urez Maiestăţii voastre o zi cît se poate de bună. O dată cu cele mai bune urări.
MARGUERITE: Formulă goală.
REGELE *(Măriei, apoi Margueritei):* Bună ziua, Mărie. Bună ziua, Marguerite. Tot aici, tot aici? Vreau să spun: eşti deja aici! Ce mai faci ? Eu n-o duc prea bine. Nu prea ştiu ce am, am picioarele grele, mi-c greu să mă ţin pe picioare, mă dor picioarele! O să-mi schimb pantofii. Poate mi-or fi crescut tălpile! Am dormit prost, cu pămîntul ăsta care tot crapă şi
206
scîrţîie, cu frontierele care tot dau înapoi şi vin peste noi, cu toate turmele astea ce behăie şi sirenele care urlă... cam mult zgomot, nu-i aşa? Va trebui să facem ceva ordine. Q să aranjăm chestiile astea. Au, coastele mele! *(Doctorului:)* Bună ziua, doctore. Să fie lumbago? *(Celorlalţi:)* Aştept un inginer... străin. Ai noştri nu-s buni de nimic. Lor le e totuna. De altfel, nu mai avem nici un inginer. De ce s-a închis Şcoala Politehnică? Ah, da A căzut în prăpastie. La ce bun să mai construieşti altele, dacă oricum toate cad în gropile fără fund. Colac peste pupăză, mă doare capul. Şi norii ăştia... Parcă interzisesem norii. Norii! Gata cu ploaia, ajunge! Am spus: gata! Ah! Totuşi. Iar începe. Ce nor idiot. Nu miai termină odată cu picăturile - bătrîn pîşăcios! *(JuUetlei:)* Ce tot te uiţi aşa la mine? Eşti cam roşie astăzi. E plin de plase de păianjen la mine-n dormitor. Du-te şi le curăţă.
JULIETTE: Le-am dat jos în timp ce Maiestatea voastră dormea. Nu ştiu de unde vin şi cum se fac. Cresc încontinuu.
DOCTORUL *(Margueritei):* Vedeţi, Maiestate? Teoria se confirmă tot mai mulL
REGELE *(Măriei):* Ce ai, scumpa mea?
MĂRIE *(bîlbîindu-se):* Eu... nimic... ce să am? N-am nimic.
REGELE: Ai cearcăne mari. Ai plîns? De ce ai plîns?
MĂRIE: Doamne-Dumnezeule!
REGELE *(Margueritei):* îţi interzic să-i faci cel mai mic rău! De ce-a zis „Doamne - Dumnezeule"?
MARGUERITE: Aşa vine vorba. *(Juliettei:)* Du-te şi curăţă iar plasele de păianjen.
REGELE: Ah, da. Pînzele alea de păianjen! Sînt dezgustătoare, îmi dau coşmaruri.
MARGUERITE *(Juliettei):* Grăbeşte-te, hai, nu mai sta pe-aici. Ce, nu mai ştii să dai cu mătura?
JULIETTE: Mătura mi s-a rupL Mi-ar trebui una nouă, ba chiar mi-ar trebui douăsprezece. *(Iese.)*
REGELE: Ce-aveţi cu toţii de vă uitaţi aşa la mine? Vedeţi ceva anormal? Nu mai e nimic anormal, de vreme ce totul e anor-maj şi,iLd£ygnit [ceva] banaJg Aşa ca totu-i normal:———----------—
MARÎE *(aleargă lîngă rege):* Măria voastră şchiopătează.
REGELE *(face doi sau trei paşi, şchiopătînd uşor):* Eu şchiopătez? Şchiopătez eu? Poate... puţin.
MĂRIE: Ţi-e rău. Să te sprijin.
0
207
REGELE: Nu mi-e rău. De ce să-mi fie rău? Ba, da, mi-e puţin rău. Dar nu-i nimic. N-am nevoie de sprijin. Şi totuşi, îmi place să mă sprijini!
MARGUERITE *(se îndreaptă spre el):* Sire, trebuie să vă înştiinţez.
MĂRIE: Nu! Taci!
MARGUERITE *(Măriei):* Taci tu.
MĂRIE *(regelui):* Nu-i adevărat, minte.
REGELE: Ce să mă înştiinţezi? Şi ce nu-i adevărat? Mărie, ce-i cu aerul ăsta nefericit? Ce se întîmplă?
MARGUERITE: Sire, trebuie să vă anunţăm că veţi muri. [4] DOCTORUL: Da, aşa
e.TvMcstater----------

REGELE: Păi ştiu asta, desigur. Toţi ştim că vom muri. O să-mi aduceţi aminte de asta cînd va fi timpul. Ai şi tu o manie să-mi aduci aminte de lucruri urîte tocmai dimineaţa!
MARGUERITE: Sîntem deja la amiază.,,
REGELE: Nu e amiază. Ah, ba da, aşa e. Dar nu face nimic. Pentru mine-f dimineaţă. încă n-am mîncat nimic. Să mi se aducă micul dejun. La drept vorbind, nici nu mi-e foame. Doctore, ar trebui să-mi dai nişte pilule să-mi crească pofta de mîncare şi să-mi degajeze ficatul. Cred că am o limbă saburală, nu-i aşa? *(Scoate limba la doctor.)*
DOCTORUL: Aşa e, Maiestate.
REGELE: Şi mi s-a lenevit ficatul. Deşi aseară n-am băut nimica, mi-e gura amară.
DOCTORUL: Maiestate, regina Marguerite spune adevărul: o să muriţi.
REGELE: Iarăşi chestia asta? Mă plictisiţi. O să mor, da, o să mor. Peste patruzeci de ani, peste cincizeci de ani, peste trei sute de ani. Mai tîrziu. O s&jQorrînd o să vreau eu. cînda_§ă arn_ timp, ^ vgţjjotărî eu7?ma~gTTnTCi7 să ne ocupăm de treburile împărăţiei. (*Urca treptele spre tron.)* Au! Picioarele mele! Au! Rinichii mei! Am răcit în palatul ăsta prost încălzit, cu geamurile sparte, pe unde intră frigul şi curentul. Aţi înlocuit ţiglele de pe acoperiş pe care le-a luat vîntul? Nu munceşte nimeni. Trebuie să mă ocup eu de toate. Dar eu am alte lucruri de făcut. Nu mă pot bizui pe nimeni. *(Către Mărie, care încearcă să-l susţină:)* Nu, o să pot singur. *(Se sprijină în sceptru ca într-un baston.)* încă mai e bun la ceva sceptrul ■ ăsta. *(Cu greutate, reuşeşte să se aşeze pe tron, ajutat totuşi de regina Mărie:)* Nu, nu, lasă-mă, pot singur. Aaaşa! Of! S-a
208
făcut cam tare tronul ăsta, ar trebui să-l retapiţăm. Cum e
ţara-n dimineaţa asta?
MARGUERITE: Vrei să spui: ce-a mai rămas din ea. REGELE: A rămas destul. în orice caz, sînt rămăşiţe de soi şi ar
trebui să ne ocupăm de ele: asta o să vă mai schimbe
gîndurile. Să vină miniştrii. *(Apare Juliette.)* Du-te şi-i caută
pe miniştri, precis că sînt pe punctul să aţipească. îşi imaginează că nu-i nimic de lucru. JULIETTE: Au plecat în concediu. Nu prea departe, fiindcă
pămînturile s-au restrins şi s-au chircit. Sînt în capătul celălalt
al regatului, adică la trei paşi, la marginea pădurii, pe makil
rîului. Pescuiesc. Speră să prindă un peşte ca să poată hrăni
populaţia regatului.
REGELE: Du-te şi caută-i la marginea pădurii. JULIETTE: N-or să vină: sînt în concediu. Dar mă duc să văd, oricum. *(Se uită pe fereastră.)* REGELE: Cîtă indisciplină! JULIETTE: Au căzut în rîu.
MĂRIE: încearcă să-i scoţi de acolo. *(Juliette iese.)* REGELE: Dacă mai aveam doi specialişti în guvernare, i-aş fi
înlocuit.
MĂRIE: N-ai să mai găseşti alţii. DOCTORUL: Nu veţi mai găsi, Maiestate. MARGUERITE: N-ai să mai găseşti, Berenger. MĂRIE: Ba da. Printre copiii de şcoală, cînd se vor face mari.
Trebuie un pic de răbdare. O dată scoşi aceştia din apă, vor fi
în stare să administreze treburile curente. DOCTORUL: La şcoală nu mai sînt decît cîţiva copii guşaţi, debili mintal congenitali, hidrocefali şi mongoloizi. REGELE: Rasa, ce-i drept, nu prea se simte bine. Doctore, încearcă să-i îngrijeşti cît de cît, sau să-i ameliorăm puţin.
Măcar să-nveţe primele patru, cinci litere ale alfabetului.
Altădată, ăştia ar fi fost ucişi.^ DOCTORUL: Maiestatea voastră nu-şi mai poate permite aşa
ceva! N-ar mai avea atunci nici un supus. REGELE: Dar să facem ceva! MARGUERITE: Nu se mai poate îmbunătăţi nimic, nu se mai
poate vindeca nimeni. Nici tu nu te mai po(i vindeca. REGELE: Eu nu sînt bolnav. MĂRIE: Se simte bine. *(Regelui:)* Nu-i aşa?
209
REGELE: Doar nişte dureri de şale. Asta nu înseamnă nimic. De
altfel, mă simt deja mult "mai bine. MĂRIE: Vedeţi? Se simte mai bine. v' REGELE: Ba chiar foarte bine.
MARGUERITE: O să mori într-o oră şi jumătate. J_,a sfjrşjjjyyjIjyjgSi,

e4,

REGELE: Ce spui tu, draga mea?!? Nu-i prea drăguţ ce spui.
MARGUERITE: Vei muri la sfîrşitul spectacolului.
MĂRIE: Dumnezeule!
DOCTORUL: Da, Sire, veţi muri. Nu v-aţi luat micul dejun în dimineaţa asta. Nici masa de seară n-o veţi mai lua. Bucătarul a oprit gazele şi a strîns masa. A strîns pe vecie faţa de masă şi a pus pentru totdeauna tacîmurile-n dulap.
MĂRIE: Nu-i spuneţi aşa de iute. Nu-i spuneţi atît de brutal.

REGELE: Cine a dat astfel de ordine fără consimțământul meu? Mă simt foarte bine. Vă bateți joc de mine. Minciuni. *(Margueritei:)* întotdeauna ai vrut să mor. *(Măriei:)* întotdeauna m-ai visat mort. *(Margueritei:)* AM SĂ MOR CÎND O SĂ VREAU! EU SÎNT REGELE! Eu hotărăsc.
DOCTORUL: Ați pierdut puterea de a decide singur. Maiestate.
MARGUERITE: Nici măcar să nuju_bolnav nu mai poți să decizi.
REGELE: Nu sînt bolnav. *(Măriei:)* N-ai spus tu că nu sînt bolnav? Şi sînt frumos.
MARGUERÎTE: Şi durerile tale?
REGELE: Nu mă mai doare nimic.
MARGUERITE: Ia mişcă-te un pic şi-ai să vezi!
REGELE *(care tocmai se reaşezase, se îndreaptă dintr-o dată):* Au! ... Asta-i fiindcă nu mi-am pus în cap să-mi spun că nu sînt bolnav. N-am avut vreme să mă gîndesc la asta. Dacă mă gîndesc că-s bine, mă însănătoşesc imediat ,RegeJ&^£^yindecă ^ria-eLjnju^i, aum^jc^_^ain_jirea_.preocupat de treburile regatului. ^
■"—'
MARGUERITE? în halul în care ți-e regatul!... Nu mai eşti în stare să guvernezi, ți-ai dat, desigur, seama, dar nu vrei să mărturiseşti. Nici măcar asupra ta nu mai ai putere. Nu mâîai putere asupra stihiilor. Nu mai poți împiedica degradarea solului, a zidurilor, nu mai ainici o putere asupra noastră.
MĂRIE: Vei avea întotdeauna deplină putere asupra mea.
MARGUERITE: Nici măcar.
Intră Juliette.
210
JULIETTE: Miniştrii nu mai pot fi scoşi din apă. Rîul în care au j
căzut s-a prăbuşit în abis cu tot cu malurile, cu sălciile, cu tot REGELE: Da. înțeleg. E un complot Vreți să abdic.
MARGUERITE: Aşa ar fi cel mai bine. Să abdici de bună voie. DOCTORUL: Abdicați, sire. aşa e cel mai bine.
REGELE: Să-abdkî-
MARGUERITE: Da. Abdică moral, administrativ. DOCTORUL: Şi fizic.
MĂRIE: Nu-ți da consimțământul. Nu-i asculta. REGELE: Sînt nebuni. Ori sînt trădători.
JULETTA: Bietul Sire, sărmanul Sire! > -
MĂRIE *(regelui):* Trebuie arestați. REGELE *(Guardului):* Guard! Arestează-i! . MĂRIE: Arestează-i! *(Regelui:)* Asta este. Ordonă! REGELE *(Guardului):* Arestează-i pe toți. închide-i în turn. Nu, că turnul s-a dărîmat. închide-i... închide-i în temniță, în pivniță, în subterane, în cotețul pentru iepuri. Arestează-i pe toți. îți ordon.
MĂRIE *(Guardului):* Arestează-i! GUARDUL *(fără să se mişte):* în numele Maiestății sale... vă... vă arestez.
MĂRIE: Dar mişcă-te odată! JULIETTE: S-a arestat pe el. REGELE *(Guardului):* Dar fă-o odată!
MARGUERITE: Nu vezi că nici nu se poate mişca? Suferă de gută. Reumatismul... DOCTORUL *(arătînd către Guard):* Sire^armata^ paralizată. Un virus necunoscut a pătruns în creierul armatei şi sabotează toate posturile de comandă. MARGUERITE *(regelui):* Propriile tale ordine, Maiestate, au paralizat armata, precum vezi. MĂRIE *(regelui):* N-o crede. Vrea să te hipnotizeze. Totul e o problemă de voință. Ia totul sub voința ta! GUARDUL: în numele... vă... în numele... regelui... vă... *(Tace şi rămîne cu gura întredeschisă.)* REGELE *(Guardului):* Ce te-a apucat? Vorbeşte odată, spune mai departe! Te crezi statuie? MĂRIE *(regelui):* Nu mai pune întrebări. Nu mai sta la discuții. Ordonă. Ia-i pe toți şi soarbe-i în voința ta.
211
DOCTORUL: Nu ve< eți că nu se mai poate mişca? Nu mai poate vorbi. E pietrifica . Nu vă mai ascultă. Este un simptom caracteristic. Din punct de vedere medical, e foarte clar.
REGELE: O să vedem noi dacă nu mai am putere.
MĂRIE *(regelui):* Dovedeşte-le că ai putere. Dacă vrei, poți s-o faci.
REGELE: Voi dovedi că vreau, voi dovedi că pot.
MĂRIE: Mai întîi, ridică-te.
REGELE: Mă ridic. *(Face un efort cumplit ți se strîmbă de durere.)*
MĂRIE: Vezi ce uşor e!
REGELE: Vedeți ce simplu este. Sînteți nişte farsori. Nişte complotişti, bolşevicilor. *(Merge. Către Mărie, care dă să-l ajute:)* Nu, nu, absolut singur... fiindcă pot şi singur. *(Cade. Juliette se precipită să-l ridice.)* Mă ridic singur. *(Se ridică singur, dar foarte greu.)*
GUARDUL: Trăiască regele! *(Regele cade iar.)* Regele moare.
MĂRIE: Trăiască regele. *(Regele se ridică, sprijinindihselh sceptru.)*
GUARDUL: Trăiască regele. *(Regele cade iar.)* Regele moare.
MĂRIE: Trăiască regele! Trăiască regele!

MARGUERITE: Ce comedie!
Regele se ridică greu. Juliette, care dispăruse, apare din nou.
•
JULIETTE: Trăiască regele! *(Dispare iarăşi. Regele cade din nou.)*
GUARDUL: Regele moare!
MĂRIE: Nu. Trăiască regele! Ridică-te. Trăiască regele!
JULIETTE *(apare şi dispare din nou, în vreme ce regele se ridică):* Trăiască regele!
GUARDUL: Trăiască regele! *(Scena trebuie jucată ca un teatru de păpuşi tragic.)*
MĂRIE: Vedeți, e mai bine.
MARGUERITE: E mai-binele sfîrşitului, nu i aşa. doctore?
DOCTORUL *(Margueritei):* Cu siguranță, e mai-biriele de pe urmă.
REGELE: Am alunecat, atîta tot Asta i se poate întîmpla oricui. Se mai întîmpla. Unde mi-e coroana? *(în cădere, coroana i-a alunecat de pe cap. Mărie i-o pune la loc.)* Ăsta-i semn rău.
MĂRIE: Nu crede în semne. *(Regelui îi scapă sceptrul.)*
REGELE: Semn rău.
212
MĂRIE: Nu mai crede-n semne. *(îi dă sceptrul.)* Ține-l bine în mînă. Strînge pumnul.
GUARDUL: Trăiască, trăiască... *(Se opreşte.)*
DOCTORUL *(regelui):* Maiestate...
MARGUERITE *(Doctorului, arătînd spre Mărie):* Trebuie s-o calmăm; vorbeşte anapoda Nu trebuie să mai vorbească fără permisiunea noastră. *(Mărie rămîne nemişcată.)*
MARGUERITE *(arătînd spre rege):* Acuma, încearcă să-l faci să înțeleagă.
DOCTORUL *(regelui):* Maiestate, în urmă cu zeci de ani - sau acum trei zile - imperiul vostru era înfloritor. în trei zile ați pierdut toate războaiele pe care le cîştigaserăți. Cele pe care le-ați pierdut, le-ați pierdut din nou. De cînd recoltele noastre au putrezit, iar deşertul ne-a invadat continentul, vegetația s-a dus să înverzească în țările vecine, care pînă joia trecută erau nişte deserturi. Rachetele pe care ați vrut să Ie lansați nu mai pornesc, sau, mai corect: se desprind de pămînt, dar cad imediat, cu un plescăit..
REGELE: Accident tehnic.
DOCTORUL: Astfel de accidente nu se întîmplau altădată.
MARGUERITE: Gata cu reuşitele. Trebuie să-ți dai seama de asta
DOCTORUL: Durerile voastre, junghiurile...
REGELE: Nu le-am avut niciodată. Azi e pentru prima oară
DOCTORUL: Exact. Tocmai acesta e semnul. Au venit dintr-o dată, nu-i aşa?
MARGUERITE: Trebuia să te aştepți la asta.
DOCTORUL: Totul a venit dintr-o dată, nu mai sînteți stăpîn pe persoana voastră. Ați constatat asta, Sire, dați dovadă de luciditate. Ei, haide, curaj!
REGELE: Dar m-am sculat de jos, m-am ridicat Aşa că mînți. M-am ridicat singur.
DOCTORUL: Vă simțiți foarte rău şi nu mai puteți face alt efort.
MARGUERITE: Bineînțeles, n-o să țină mult *(Regelui:)* Mai poți oare să faci ceva? Mai poți da un ordin care să fie ascultat? Mai poți schimba ceva? N-ai decît să încerci.
REGELE: Totul s-a hodorogit fiindcă nu mi-am pus întreaga voință în joc. O simplă neglijență. Dar totul se va aranja. Totul va fi reparat şi făcut ca nou. O să vedeți de ce sînt în stare. Guard, apropie-te, haide, mişcă.
213
MARGUERITE: Nu poate. Nu mai poate asculta decît de ordinele
altora. Guard, fă doi paşi. *(Guardul avansează doi paşi.)*
Guard, treci înapoi. *(Guardul face doi paşi înapoi.)* REGELE: Să i se taie capul, să i se taie capul Guardului! *(Capul*
Guardului se apleacă puțin la dreapta, puțin la stînga.) O să-i
cadă capul, o să-i cadă capul.
MARGUERITE: Nu. Se clatină, numai. Nu mai mult ca înainte. REGELE: Să cadă capul Doctorului! Să cadă numaidecîL Haide,
haide! MARGUERITE: Niciodată nu s-a ținut mai drept capul Doctorului
pe umerii săi. Şi niciodată n-a fost mai solid. DOCTORUL: Iertați-mă, Sire, sînt foarte încurcat REGELE: Să cadă la pămînt coroana Margueritei, să cadă la
pămînt coroana Margueritei.
Regelui îi cade din nou coroana. Marguerite o ridică de jos.
MARGUERITE: Ți-o pun eu la loc.
REGELE: Mulțumesc. Ce-i cu toată vrăjitoria asta? Cum ați ajuns
să scăpați puterii mele? Să nu credeți că lucrurile vor continua
\ aşa. O să aflu eu pricina acestei dezordini. Probabil că a * ruginit ceva în mecanism şl în înlănțuirile subtile.

MARGUERITE *(Măriei):* Acum poți vorbi. îți dăm voie.
MĂRIE *(regelui):* Spune-mi ce să fac şi voi face. Dă-mi un ordin. Ordonă, Sire, ordonă. Te voi asculta"
MARGUERITE *(Doctorului):* Ea crede că ceea ce se numeşte iubire poate să facă imposibilul. Superstiție sentimentală! Lucrurile s-au schimbat Nu mai poate fi vorba de aşa ceva. Sîntem deja dincolo de asta. Deja dincolo.
MĂRIE *(care s-a tras înapoi şi este acum lîngă fereastră):* Ordonă, regele meu. Ordonă, iubirea mea. Uite cît sînt de frumoasă. Miros frumos. Dă un ordin să vin spre tine, să te cuprind în brațe.
REGELE *(Măriei):* Vino şi ia-mă în brațe. *(Mărie rămîne nemişcată.)* Ai auzit?
MĂRIE: Da, da, am auzit Aşa am să fac.
REGELE: Vino la mine.
MĂRIE: Aşa aş vrea. O să vin. O să vin. N-am putere-n brațe.
REGELE: Atunci dansează. *(Mărie rămîne neclintită.)* Dansează. Cel puțin învîrte-te, du-te la fereastră şi deschide-o.
MĂRIE: Nu pot
214
REGELE: Ai, fără îndoială, un torticolis, precis ai un torticolis. Vino la mine.
MĂRIE: Da, Sire.
REGELE: Vino spre mine surîzînd.
MĂRIE: Da, Sire.
REGELE: Păi, haide.
MĂRIE: Nu ştiu cum să fac ca să merg. Am uitat dintr-o dată să merg.
MARGUERITE *(Măriei):* Fă cîțiva paşi înspre el. *(Mărie avansează puțin către rege.)*
REGELE: Ai văzut? Merge.
MARGUERITE: De mine ascultă, însă. *(Măriei:)* Stai. Opreşte-te.
MĂRIE: Iartă-mă, Maiestate, nu e vina mea
MARGUERITE *(regelui):* Mai ai nevoie de alte dovezi?
REGELE: Ordon să crească arbori din podea. *(Pauză.)* Să dispară acoperişul! *(Pauză.)* Ce? Nimic? Ordon să plouă. *(Pauză. Nu se întîmplă nimic.)* Ordon să fulgere, iar fulgerul să stea la mine în mînă. *(Pauză.)* Să crească frunzele la loc în copaci. *(Se duce la fereastră.)* Ce? Nimic? Să intre Juliette prin uşa cea mare. *(Juliette intră prin uşa cea mică din fund, dreapta).* Nu prin aia, ci prin asta. Ieşi pe-aici. *(Arată spre uşa cea mare. Juliette iese prin uşa cea mică, dreapta, în față. Juliettei:)* îți poruncesc să rămîi. *(Juliette iese.)* Poruncesc să se tragă clopotele. Ordon să sune trîmbițele. Ordon să sejtragă de o sută douăzeci şi unu de ori cu tunurile în onoarea mea *(Duce palma la ureche.)* Nu aud nimic!... Ah, ba da Am auzit ceva
DOCTORUL: Vă țiuie urechile. Maiestate.
MARGUERITE *(regelui):* Nu mai încerca E-n zadar. Devii ridicol.
MĂRIE *(regelui):* Ai să te oboseşti, iubitule. Nu dispera. Ai asudat tot Odihneşte-te puțin. O să luăm imediat totul de la început. Peste o oră vom reuşi.
MARGUERITE *(regelui):* Vei muri peste o oră şi douăzeci şi cinci de minute.
DOCTORUL: Da, Sire. într-o oră, douăzeci şi patru de minute şi cincizeci de secunde.
REGELE *(Măriei):* Mărie!
MARGUERITE: Peste o oră, douăzeci şi patru de minute şi-o secundă. *(Regelui:)* Fii gata.
MĂRIE: Nu ceda.
215
MARGUERITE *(Măriei):* Nu mai încerca să-l distragi. Nu-ijnai întinde brațele, e deja pe panta de coborîre, nu-l mai poți sprijini. Programul va fi executat punct cu punct
GUARDUL *(anunță):* Ceremonia începe!
Mişcare generală. Fiecare îşi ia locul. Regele e pe tron. Mărie e alături de el.
REGELE: Să se întoarcă vremurile de altădată.
MĂRIE: Să revenim în urmă cu douăzeci de ani-
REGELE: Să fim iarăşi săptămîna trecută.
MĂRIE: Să fim din nou aseară. întoarce-te vreme, întoarce-te timp! Opreşte-te, clipă!
MARGUERITE; -țfe-marexistă timp. Totul s-a topit în mîna lui.
DOCTORUL *(MargueTiM7ThqtâTe~~'a~pnvit în înalt cu luneta):* Privind prin lunetă, dincolo de ziduri şi acoperiş,^ se vede un gol, un vid ceresc pe locul constelației regale. în registrele universului, locul Maiestății voastre e trecut la defuncți.
GUARDUL: Regele a murit, trăiască regele!
MARGUERITE *(Guardului):* Idiotule, ai face mai bine să taci.
DOCTORUL: într-adevăr, e mai mult mort decît viu.
REGELE: Nu. Nu vreau să mor. Vă rog, nu mă lăsați să mor. Fiți drăguți şi nu mă lăsați să mor. Nu vreau.
MĂRIE: Ce e de făcut pentru a-i da forță să reziste? Eu însămi sînt pradă slăbiciunii. Şi nu mă crede, nu-i crede

decît pe ei. *(Regelui:)* Speră, totuşi, mai speră!
MARGUERITE *(Măriei):* Nu-l mai încurca. Nu faci decît să-l amețești.
REGELE: Nu vreau, nu vreau.
DOCTORUL: Prevăzusem criza E absolut normală. Deja a intrat în stadiul primei apărări.
MĂRIE *(Margueritei):* Criza va trece.
GUARDUL *(anunță):* Trece regele!
DOCTORUL: O să vă regretăm din suflet, Maiestate. O să vă pomenim, vă promitem.
REGELE: Nu vreau să mor.
MĂRIE: Ia te uită! Părul i-a albit dintr-o dată. *(într-adevăr, Regele a albit.)* Ridurile i se adună pe frunte şi pe față, A îmbătrînit dintr-o dată cu paisprezece veacuri.
DOCTORUL: Aşa de repede s-a demodat.
REGELE: Regii ar trebui să fie nemuritori.
MARGUERITE: Au şi ei o imortalitate provizorie.
216
REGELE: Mi s-a promis că n-am să mor decît atuncjjcmd am
vreau eu. MARGUERITE: Asta fiindcă se credea că vei decide mai devreme
să mori. Dacă ai prins gustul autorității, atunci trebuie sa fii
decis cu forța. Te-ai rătăcit singur în noroiul călduț al celor
vii: acum o să îngheți. REGELE: Am fost înşelat Trebuia să fiu prevenit. M-au tras pe
sfoară.
MARGUERITE: Ai fost prevenit. REGELE: Tu m-ai prevenit prea devreme. Tu m-ai avertizat prea
tîrziu. Nu vreau să mor.... Nu voiam să mor. Doresc să fiu -
salvat, fiindcă de unul singur nu pot. MARGUERITE: E vina ta că eşti prins pe picior greşit. Ar fi
trebuit să fii deja pregătit. Niciodată nu ai avut timp. Erai
condamnat. Trebuia să te gîndeşti la asta încă din prima zi,
după care să te gîndeşti zilnic, cîte cinci minute pe zi. Atîta ar
fi fost de ajuns. Apoi cîte zece minute, un sfert de oră, o
jumătate de oră. Aşa se face antrenament REGELE: Dar m-am gîndit şi eu. MARGUERITE: Niciodată nu ai făcut-o serios, profund, niciodată
nu ai făcut-o din toată ființa ta MĂRIE: Dar el trăia. MARGUERITE: Prea din plin. *(Regelui:)* Ar fi trebuit să păstrezi
gîndul morții ca un gînd permanent, ascuns în cele mai
ascunse tainițe ale gîndurilor tale. DOCTORUL: Nu a fost niciodată prevăzător, a trăit mereu de pe o
zi pe alta, aşa, ca fitecine. MARGUERITE: Mereu amînai. La douăzeci de ani spuneai că
lasă, să împlineşti patruzeci ca să începi antrenamentul. La
patruzeci de ani...
REGELE: Dar eram atît de sănătos, atît de tînăr... MARGUERITE: La patruzeci de ani ai zis că o să aştepți pînă la
cincizeci. La cincizeci de ani... REGELE: Ce plin de viață eram! Eram plin de viață! MARGUERITE: La cincizeci de ani ziceai să aştepți şaizeci de ani.
Ai avut şaizeci de ani, nouăzeci de ani, o sută douăzeci şi
cinci de ani, două sute. patru sute de ani. Nu mai amînai
pregătirile de moarte cu zece ani, ci cu cincizeci. După care
le-ai amînat din secol în secol.
217

r

REGELE: Tocmai aveam intenția să-ncep. Ah! Dacă aş mai avea
un secol înaintea mea poate că aş fi reuşit să am timpul necesar! DOCTORUL: Nu v-a rămas decît mai puțin de o oră, Sire. Trebuie
făcut totul într-un ceas.
MĂRIE: Nu va avea timp, nu e posibil. Trebuie să i se dea timp. MARGUERITE: Tocmai asta-i imposibil. Dar o oră e prea de ţv ajuns.
DOCTORUL: O oră bine umplută face mai mult decît cîteva
secole de ""uitare şfiieglijență. Cinci minute ajung, zece sc-^**CuntUJ c6n$tlente. Or, ei are** o oră: şaizeci de minute, trei mii
şase sute de secunde. Are mare noroc. MARGUERITE: Şi-a pierdut vremea hoinărind pe străzi. MĂRIE: Dar am împărății El a muncit GUARDUL: A făcut muncile lui Hercule. MARGUERITE: Fuşereală. *(Intră Juliette.)*
JULIETTE: Săraca Maiestate, bietul Sire, a făcut şcoala vieții. REGELE: Sînt ca un şcolar care se prezintă la

examen cu temele
nefăcute. Fără să-şi fi pregătit lecţia... MARGUERITE *(regelui):* Nu te nelinişti. REGELE: ...ca un actor care nu ştie rolul în seara premierei şi care
are memoria plină de goluri, de goluri. Ca un orator împins la ' tribună şi care nu ştie cum să-şi înceapă discursul, care nici
măcar nu ştie cui se adresează. Nici măcar nu ştiu ce public
e-n sală. Nu vreau să-l cunosc, n-am ce să-i spun. Doamne, în
ce stare sînt!
GUARDUL *(anunţă):* Regele face aluzie la starea sa! MARGUERITE: în ce ignoranţă eşti.
JULIETTE: Ar mai vrea să facă şcoala vieţii alte cîteva secole. REGELE: Tare-aş vrea să fiu repetent
MARGUERITE: Vei trece examenul. Aici nu există repetenţi. DOCTORUL: Nu puteţi face nimic, Maiestate. Şi nici noi. Noi nu
sîntem decît reprezentanţii medicinei, care nu face miracole. REGELE: Dar poporul ştie de asta? L-aţi prevenit? Vreau ca toată
lumea să ştie că regele o să moară. *(Fuge spre fereastră, o*
deschide cu mare efort, fiindcă şchioapătă tot mai accentuat.)
Ascultaţi: regele vostru va muri. MARGUERITE *(Doctorului):* Nu trebuie să fie auzit Nu-l lăsa să
strige. REGELE: Nu vă atingeţi de rege. Vreau ca toată lumea să ştie că
am să mor. *(Strigă.)*
218
DOCTORUL: E scandalos.
REGELE: Popor! Eu trebuie să mor. '
MARGUERITE: Ăsta nu mai e un rege. E un porc prins penjtru
tăiere.
MĂRIE: Nu e un rege. Este un om. DOCTORUL: Maiestate, gîndiţi-vă la moartea lui Ludovic al
XlV-lea, la moartea lui Filip al Il-lea, la moartea lui Carol
Quintul, care a dormit douăzeci de ani în sicriu. Datoria
Maiestăţii voastre e să moară demn. REGELE: Să mor demn? *(La fereastră:)* Ajutor! Regele vostru o
să moară. . -
MĂRIE: Regişorul meu, scumpul meu rege. JULIETTE: N-are nici un rost să strige.
în depărtare se aude un ecou slab: „Regele o să moară".
REGELE: M-aţi auzit?
MĂRIE: Eu am auzit, am auzit
REGELE: Mi se răspunde, am să fiu salvat
JULIETTE: Nu e nimeni. *(Se aude ecoul: „ajutor".)*
DOCTORUL: Nu e nimic altceva decît ecoul, care răspunde cu întîrziere.
MARGUERITE: O întîrziere foarte obişnuită în regatul acesta unde totul funcţionează prost
REGELE *(plecînd de la fereastră):* Nu e posibil. *(Revine la fereastră.)* Mi-e frică. Nu e posibil.
MARGUERITE: îşi închipuie că el e primul care moare.
MĂRIE: Fiecare e pentru sine primul care moare.
MARGUERITE: Penibil.
MĂRIE: Plînge ca fitecine.
MARGUERITE: Spaima nu-i inspiră decît stări banale. Speram să exprime cîteva fraze exemplare.
(Doctorului:) Ai sarcina de a scrie cronica ultimelor minute. O să punem în gura lui ziceri / memorabile de-
ale altora. La nevoie, o să şi inventăm.
DOCTORUL: îi vom împrumuta aforisme edificatoare. *(Margueritei:)* Vom avea grijă de legenda lui. *(Regelui:)*
O să vă îngrijim cu atenţie legenda, Maiestate.
REGELE *(la fereastră):* Popor, ajutor... Popor, ajutor...!
MARGUERITE: Eşti bun să termini, Maiestate? Te oboseşti în zadar.
219
REGELE *(la fereastră):* Cine vrea să-mi dea viaţa lui? Cine vrea să-şi dea viaţa regelui, preabunului său rege,
sărmanului său rege?
MARGUERITE: E indecent
MĂRIE: Lăsaţi-l să-şi încerce toate şansele, chiar şi pe cele mai puţin probabile.
JULIETTE: Păi dacă nu-i nimeni în regat! *(Iese.)*
MARGUERITE: Există spionii.
DOCTORUL: Urechile duşmane ce pîndesc la frontiere.
MARGUERITE: Frica lui ne va acoperi de ruşine.
DOCTORUL: Nici ecoul nu-i mai răspunde. Vocea lui nu se mai transmite. A strigat destul. A strigat prea mult şi
i s-a oprit vocea. Sunetul nu mai merge nici pînă la capătul grădinii.

MARGUERITE *(în timp ce regele geme):* Rage.
DOCTORUL: Numai noi îl mai auzim. Nici măcar el pe el nu se mai aude.
Regele se întoarce şi face cîţiva paşi către mijlocul scenei.
REGELE: Mi-e frig, mi-e frică şi plîng. MĂRIE: I se îngreunează mîinile şi picioarele. DOCTORUL: E ciuruit de reumatism. *(Margueritei:)* Să-i facem o injecţie să-l calmăm?
Juliette apare cu un fotoliu de infirm, pe rotile şi cu spătarul însemnat cu o coroană şi alte însemne regale.
REGELE: Nu vreau injecţie.
MĂRIE: Fără injecţie.
REGELE: Ştiu ce-i aia o injecţie. Am pus şi eu să li se facă altora injecţii. *(Juliettei:)* Nu ţi-am spus sa aduci fotoliul ăsta. Eu vreau să mă plimb, să iau aer.
Juliette lasă fotoliul într-un colţ al scenei, la dreapta, şi iese.
MARGUERITE: Stai în scaun. O să cazi. *(într-adevăr, regele se clatină.)* REGELE: Nu accept Vreau să rămîn în picioare. *(Juliette revine cu o pătură.)* JULIETTE: O să vă simţiţi mai bine, mai confortabil stînd în scaun cu o pătură pe genunchi şi cu o buiotă. *(Iese.)*
220
REGELE: Nu. Vreau să rămîn în picioare. Vreau să urlu. Vreau să **urlu.** *(Strigă.)*
GUARDUL *(anunţă):* Maiestatea sa urlă! DOCTORUL *(Margueritei):* N-o să urle mult Cunosc procesul. O să obosească. Se va opri. Şi va asculta.
Juliette apare cu nişte haine călduroase şi o buiotă.
REGELE *(Juliettei):* îţi interzic.
MARGUERITE: Hai aşază-te, repede, aşază-te.
REGELE: N-am să fac ce spui tu. *(Dă să urce treptele tronului, dar nu reuşeşte. Se va aşeza, totuşi, dar pe tronul mai mic, al reginei, din stînga.)* Mă prăbuşesc în ciuda voinţei mele.
După ce a umblat după rege cu obiectele de care am vorbit, Juliette le pune de-a valma în fotoliul pe rotile.
MARGUERITE *(Juliettei):* Ia-i şi sceptrul. E prea greu.
REGELE *(Juliettei, care vine spre el cu o bonetă):* Nu vreau boneta asta *(Nu i se pune.)* JULIETTE: Dar e o coroană mai puţin grea. REGELE: Lasă-mi sceptrul.
MARGUERITE: Nu mai ai putere să-l ţii. DOCTORUL: Şi nici nu mai aveţi de ce să vă sprijiniţi în el, fiindcă veţi fi purtat de alţii, veţi fi dus cu fotoliul. REGELE: Vreau să mi-l păstrez. MĂRIE *(Juliettei):* Lasă-i sceptrul, dacă aşa doreşte el.
Juliette se uită la regina Marguerite cu un aer întrebător. MARGUERITE: La urma urmei, nu văd nici un inconvenient *Juliette îi înapoiază regelui sceptrul.*
REGELE: Poate că totuşi nu-i adevărat. Spuneţi-mi că nu-i adevărat. Că e un coşmar. *(Ceilalţi tac.)* Poate că mai există o şansă din zece. O şansă din o mie. *(Ceilalţi tac. Regele plînge.)* înainle_jcîşiigam. adesea la loterie.
DOCTORUL: Maiestate!
REGELE: Nu mai pot să vă ascult, mi-e frică. *(Plînge, geme.)*
MARGUERITE: Trebuie să asculţi. Sire.
221
REGELE: Nu vreau să aud nici un cuvînt de la voi. Fiecare vorbă mă înfricoşează. Nu mai vreau să vă aud vorbind. *(Măriei care voia să se apropie de el:)* Nici tu nu te apropia. Stai acolo. Mila ta mă înspăimîntă. *(Geme din nou.)*
MĂRIE: E ca un copilaş. A redevenit copilaş.
MARGUERITE: Un copilaş cu barbă, plin de riduri şi urît. Indulgentă mai eşti!
JULIETTE *(Margueritei):* Nu v-aţi pus în locul ei!
REGELE: Nu, dimpotrivă, vorbiţi. Vorbiţi. înconjuraţi-mă, reţine-ţi-mă. Vreau să fiu sprijinit. Ba nu, vreau să fug. *(Se ridică foarte greu şi se prăbuşeşte în celălalt tron de regină, din dreapta.)*
JULIETTE: Nu-l mai ţin picioarele.
REGELE: Mi-e greu să mişc şi braţele. Oare aşa începe? Nu. Djş_ ce oai£_m-am mai născut dacă nu paL-să-trăiese-veşnic? Părinţi blestemaţi. Ce idee caraghioasă, ce glumă bună. M-am născut acum cinci minute, m-am însurat acum trei minute.
MARGUERITE: Asta face $ouă sute optzeci şi trei de ani.
REGELE: M-am urcat pe tron acum două minute şi jumătate.
MARGUERITE: Adică acum două sute şaptezeci şi şapte de ani şi trei luni.
REGELE: Nici măcar „of n-am avut vreme să spun. N-am avut timp să cunosc viaţa.
MARGUERITE *(Doctorului):* Dar nici n-a făcut vreun efort pentru asta.
MĂRIE: Totul a fost cît o plimbare pe-o alee înflorită, cît o promisiune neonorată, cît un surîs repede stins.
MARGUERITE *(Doctorului, continuînd):* Şi a avut totuşi în preajma lui cei mai mari savanţi ca să-i explice viaţa Şi teologi, şi persoane cu experienţă, şi cărţi pe care nu le-a citit niciodată.

REGELE: N-am avut vreme.
MARGUERITE: Ziceai că ai toată vremea în fața ta.
REGELE: N-am avut vreme, n-am avut vreme, n-am avut timp.
JULIETTE: Amînă tot timpul.
MARGUERITE *(doctorului):* Tot timpul acelaşi lucru.
DOCTORUL: Poate că-i mai bine aşa Geme, plînge, dar începe, oricum, să raționeze. Se plînge, se exprimă, protestează, asta înseamnă că începe să se resemneze.
REGELE: Nu mă voi resemna niciodată.

DOCTORUL: Dacă zice că n-o să se resemneze, ăsta-i un semn că se va resemna. Pune resemnarea sub semnul întrebării. îşi pune problema MARGUERITE: în sfîrşit. DOCTORUL: Maiestate, ați făcut război de o sută optzeci de ori. Ați participat în fruntea armatei voastre la două mii de bătălii. Mai întîi pe un cal alb cu panaş roşu şi alb, foarte vizibil, şi nu v-a fost frică. Apoi, după ce ați modernizat armata, ați stat în picioare pe tanc, ori pe aripa unui avion de vînătoare, chiar în fruntea formațiunii.
MĂRIE: A fost un erou. . *
DOCTORUL: De o mie de ori ați fost la un pas de moarte. REGELE: Numai la un pas. Dar moartea nu exista pentru mine, simțeam asta.
MĂRIE: Erai un erou, ai auzit? Adu-ți aminte. MARGUERITE: Prin intermediul acestui doctor şi al acestui călău, aici prezenți, ai pus să fie asasinați... REGELE: Executați, nu asasinați. DOCTORUL *(Margueritei):* Executați, Maiestate, nu asasinați. Mă supuneam ordinelor. Eu eram un simplu instrument, mai degrabă un executant decît un executor, şi o făceam euthana-sic. De altminteri, o regret Iertare. MARGUERITE *(regelui):* Am spus: „Ai pus să fie masacrați părinții mei, frații tăi rivali, verii noştri şi verişorii pînă la a şaptea spiță, cu familiile lor, cu prietenii lor, cu cirezi cu toL Ai pus să li se ardă pămînturile". DOCTORUL: Maiestatea sa spunea că, în orice caz, toți vor muri într-o bună zi.
REGELE: Din rațiuni de stat am făcut toate acestea MARGUERITE: Tot dintr-o rațiune de stat mori şi tu acuma
REGELE: Dar statul sînt eu. JULIETTE: Nenorocitul. în starea-n care e vorbeşte de starea statului.
MĂRIE: El era legea mai presus de legi. REGELE: Nu mai sînt legea. DOCTORUL: Uite că admite. Din ce în ce mai bine. MARGUERITE: Asta uşurează treaba. REGELE *(gemînd):* Nu mai sînt deasupra legilor, nu mai sînt mai presus de legi. GUARDUL *(anunță):* Regele nu mai e mai presus de lege.

JULIETTE: Nu mai e deasupra legilor, bietul bătrîn. E şi el ca noi. Parcă-i bunicul.
MĂRIE: Micuțul meu copilaş!
REGELE: Un copil! Un copil! Care va să zică o iau de la capăt! Vreau s-o iau de la capăt *(Măriei:)* Vreau să fiu un bebeluş şi tu vei i'i mama mea. Aşa, n-o să mai vină să mă caute. Nu ştiu să citesc, nu ştiu să scriu, nu ştiu să socotesc. Vreau să fiu dus la şcoală împreună cu colegii mei. Cît fac doi şi cu doi?
JULIETTE: Doi şi cu doi fac patru.
MARGARETA *(regelui):* Ştiai asta.
REGELE: Ea a suflat.. Ei bine, da, nu se poate trişa. Ei bine, da, da, atîția oameni se nasc în clipa asta, nenumărate naşteri în lumea întreagă.
MARGUERITE: Nu şi în țară la noi.
DOCTORUL: Natalitatea e zero.
JULIETTE: Nu creşte nici măcar o salată, nici măcar un fir de iarbă.
MARGUERITE *(regelui):* Sterilitate absolută. Şi asta din cauzaja.
MĂRIE: Nu-l mai covîrşiți aşa.
JULIETTE: Poate că totul va înflori din nou.
MARGUERITE: Cînd va accepta el. Şi va înflori fără el.

REGELE: Fără mine, fără mine. O să rîdă toți, or să halească, or să danseze pe mormîntul meu, ca şi cînd îi-aş fi existat niciodată. Ah, să vă aduceți aminte de mine. Să fiu plîns, lumea sa dispere din cauza pierderii mele. Să mi se perpetueze memoria în toate manualele de istorie. Toată lumea să-mi cunoască viața pe de rost Toți s-o retrăiască. Şcolarii şi savanții să nu aibă alt obiect de studiu decît viața mea. regatul meu şi înfăptuirile mele. Să fie arse toate cărțile, să fie distruse toate statuile şi să se pună pe soclu în toate piețele publice numai statuia mea. Chipul meu să fie în toate ministerele, în toate birourile de subprefectură. la toți controlorii fiscali şi-n toate spitalele. Să se dea numele meu tuturor avioanelor, tuturor vapoarelor, tuturor maşinilor acționate manual sau motorizat. Toți ceilalți regi şi războinici, poeți şi tenori, ca şi toți filosofii să fie dați uitării şi să nu mai exist decît eu în toate conştiințele. Un singur nume de botez, un

familie pentru toată lumea. Fiecare să învețe să citească silabisind numele meu: B - e. Be, Be - ren - ger. Chipul meu să fie desenat pe toate icoanele, pe milioane de criici, în toate bisericile. Să se facă slujbe pentru mine şi eu să fiu
împărtăşania. Toate ferestrele existente să aibă forma şi culoarea ochilor mei. Toate fluviile să deseneze-n cursul lor de-a lungul cîmpiilor numai liniile chipului meu! Să fiu invocat pe vecie, să fiu implorat veşnic, rugați-vă numaî la mine!
MĂRIE: Cine ştie, poate că vei reveni!
REGELE: Poate că voi reveni. Trupul să-mi fie păstrat, intact într-un palat, să fie aşezat pe tron. să mi se aducă de inîncare. Muzicienii să cînte pentru mine, iar fecioarele să se tăvălească la tălpile mele cele reci.
Pentru această tiradă, regele s-a ridicat în picioarele.
JULIETTE *(Margueritei):* Ăsta-i delir, doamnă.
GUARDUL *(anunță):* Maiestatea sa, regele, deliregză.
MARGUERITE: Nu încă. încă are bun-simț. Are prea mult şi prea puțin simț deopotrivă.
DOCTORUL *(regelui):* Dacă asta este voința voastră, vă vom îmbălsăma şi yă vom conserva.
JULIETTE: Cît se va putea.
REGELE: Oroare! Nu vreau să fiu îmbălsămat Nu vreau să fiu cadavru. Nu vreau să mă ardă! Nu vreau să fiu înmormîntat, nu vreau să fiu dat la vulturi sau la fiare. Vreau să fiu păstrat între brațe calde, proaspete, iubitoare şi puternice.
JULIETTE: Nici nu prea ştie ce vrea.
MARGUERITE: Vom decide noi pentru el. *(Măriei:)* Să nu leşini. *(Juliette plînge.)* Aşa e întotdeauna.
REGELE: Dacă-şi vor aduce aminte de mine, pentru cîtă vreme or s-o facă? Să-şi aducă aminte pînă la capătul timpului. Şi după capătul timpului, în vecii vecilor, peste douăzeci de mii de ani, peste două sute cincizeci şi cinci de miliarde de ani... Dar nu-şi va mai aduce aminte nimeni, nimeni, or să uite înainte de data asta! Egoişti! Toți sînt nişte egoişti, toți, toți. Nu se gîndesc decît la viața lor, la pielea lor. Nu la viața şi la pielea mea. Dacă tot pămîntul se învecheşte şi se mistuie, va veni şi ziua aceea, dacă tot universul explodează*, şi va exploda, fie mîine, fie peste secole şi secole, totuna este. Ce trebuie să sfîrşească e deja sfîrşit
MARGUERITE: Totul e ieri.
JULIETTE: Chiar şi astăzi era ieri.
DOCTORUL: Totul e trecut.

MĂRIE: Dragule, nu există trecut, nu există viitor. Spune şi tu: există doar prezent pînă la capăt, nu există viitor, totul e prezent Fii prezent. Fii prezent.
REGELE: Ei bine, da! Eu nu sînt prezent decît la trecut
MĂRIE: Ba nu!
MARGUERITE *(regelui):* Aşa, Berenger, fii lucid.
MĂRIE: Da, fii lucid, regele meu, iubitul meu. Nu te mai necăji. A *exista* e doar un cuvînt. Şi a *muri* e doar un cuvînt. Nişte formule, nişte idei pe care ni le facem. Dacă înțelegi asta, nimic nu te va mai putea atinge. Simte-ți făptura, ține-te bine, nu te pierde din vedere, aruncă-te în ignorarea a tot Tu eşti acum, acum nu eşti decît tu. Să nu mai fii decît o nesfîrşită întrebare: „Ce este ceea ce este. Ce este..." Neputința de a răspunde constituie însuşi răspunsul, e însăşi ființa ta care luminează şi se răspîndeşte. Aruncă-te-n mirare, în perplexitatea fără de limite. Numai aşa poți să devii nelimitat, numai aşa poți deveni infinit. Fii mirat, fii şocat, totul e straniu şi de neexplicat. Smulge gratiile celulei, dărîmă-i zidurile şi evadează dintre definiții. Aşa vei respira.

DOCTORUL: Se sufocă.
MARGUERITE: Frica fi închide orizontul.
MĂRIE: Lasă-te inundat de bucurie şi lumină, fii mirat, lasă-te ameţit. Ameţeala mirării pătrunde-n oase şi în carne ca un val, ca un rîu de lumină strălucitoare. Numai să vrei.
JULIETTE: Ar vrea el.
MĂRIE *(împreunîndu-şi mîinile ca la rugăciune):* Te implor, adu-ţi aminte de dimineaţa aceea la ţărmul mării, cînd eram împreună şi bucuria te invadase. Ai simţit acea bucurie, mi-ai spus că ai simţit-o revărsîndu-se asupra ta, pură, deplină, fecundă. Dacă ai spus-o atunci, poţi s-o spui şi acuma. Strălucitoarea auroră de atunci era în tine. Dacă a fost atunci, a rămas de-a pururi. Regăseşte-o. în tine însuţi caut-o.
REGELE: Nu înţeleg.
MĂRIE: Nu te mai înţelegi.
MARGUERITE: Nu s-a înţeles niciodată.
MĂRIE: Vino-ţi în fire.
REGELE: Cum? Nimeni nu poate, sau nu vrea, să mă ajute. Nici eu însumi nu mă pot ajuta. O. soare, ajută-mă, soare, luminează toate mormintele, pătrunde-n toate cotloanele întunecoase, pătrunde-n fiinţa mea. Ah! Picioarele încep să mi se răcească, vino, soare, şi încălzeşte-mă, pătrunde-n trupul
226
meu, pe sub pielea mea, intră-n ochii mei. Reaprinde lumina ochilor mei, fă să văd, fă să văd, să văd. O, soare, tu mă vei regreta? Soare mic, soare bun, apără-mă. Seacă şi ucide lumea întreagă, dacă e nevoie de un mic sacrificiu. Fă să moară toţi şi eu să trăiesc veşnic, fie şi singur în deşertul infinit Mă voi acomoda eu cu singurătatea. Voi păstra amintirea celorlalţi, îi voi regreta sincer. Pot să trăiască în imensitatea transparentă a vidului. Mai bine să-i regret eu pe ceilalţi, decît să mă regrete ei pe mine. De altfel, nu te regretă nimeni. Lumină a zilelor, ajută-mă!
DOCTORUL *(Măriei):* Nu de lumina aceasta vorbeaţi dumneavoastră. Nu deşertul duratei i-l recomandaţi. Nu v-a înţeles. Nici nu mai poate înţelege ceva, bietul creier.
MARGUERITE: Totul e-n zadar. Nu asta-i calea cea bună.
REGELE: Fă să trăiesc veacuri de-a rîndul, chiar dacă m-ar durea dinţii. Asta e: ce trebuie sfîrşit e deja sfîrşit
DOCTORUL: Deci, Sire, ce mai aşteptaţi?
MARGUERITE: Numai tirada lui e nesfîrşită. *(Arătînd spre Mărie şi Juliette:)* Şi aceste două femei care plîng. Şi care-l cufundă şi mai rău, îl ţin lipit, îl opresc, îl înlănţuiesc.
REGELE: Ba nu, nu se plînge îndeajuns în jurul meu, nu sînt destul de plîns. Nu e destulă nelinişte. *(Marguerilei:)* Să nu fie nimeni împiedicat să plîngă, să urle, să-l compătimească pe bunul rege, sărmanul rege, bătrînul rege, tînărul-rege. Mie mi-e milă cînd mă gîndesc la ele, cît de mult mă vor regreta, cînd n-or să mă mai vadă, cînd vor fi abandonate şi vor rămîne singure. Tot eu să mă gîndesc la voi, la ceilalţi, la toţi. Intraţi în mine, voi. ceilalţi, fiţi eu însumi, intraţi în pielea mea. Mor. înţelegeţi? Vreau să spun că mor şi n-apuc s-o spun, fac numai literatură.
MARGUERITE: Şi încă ce literatură!
DOCTORUL: Cuvintele nu merită să-i fie consemnate. Nimic nou.
REGELE: Toţi îmi sînt străini. Credeam că ei sînt familia mea. Mi-e frică, mă prăbuşesc, mă sufoc, nu mai ştiu nimic, nici n-am existat vreodată. Mor.
MARGUERITE: Asta-i literatură.
DOCTORUL: Se face literalurăj)înă-n ultima clipă a vieţii. Atîta vreme cît eşti viu, eşti pretext-îtterar.
MĂRIE: Măcar dacă asta l-ar mai uşura.
GUARDUL *(anunţă):* Literatura îl alinăpuţin pe rege!
227
REGELE: Nu, nu. Ştiu bine: nu mă alină nimic. Literatura mă umple şi mă goleşte. Of, Doamne, Doamne, au, au, au. *(Lamentaţii. Apoi, fără să declame, gemînd uşor:)* Voi, toţi, nenumăraţilor, cei care-aţi murit înaintea mea, ajutaţi-mă. Spuneţi-mi cum aţi făcut să muriţi, să acceptaţi moartea, învăţaţi-mă voi. Fie ca pilda voastră să mă aline, să mă pot sprijini în voi ca în nişte cîrje, ca pe nişte braţe fraterne. Ajutaţi-mă să trec pragul pe care voi l-aţi trecut. întoarceţi-vă puţin din tenebre, ca să mă puteţi ajuta Ajutaţi-mă voi, voi care v-aţi temut şi care n-aţi vrut să muriţi. Cum a fost? Cine v-a susţinut? Cine v-a antrenat? Cine v-a împins? V-a fost frică pînă la sfîrşit? Voi, cei care aţi fost puternici şi curajoşi, care aţi consimţit cu indiferenţă şi seninătate să muriţi, învăţaţi-mă indiferenţa, învăţaţi-mă seninătatea, învăţaţi-mă resemnarea.
Replicile următoare trebuie rostite şi jucate ca un ritual, solemn şi aproape cîntat, cu mişcări diverse - îngenuncheri, braţe ridicate etc.
JULIETTE: Voi, statuilor, voi, luminoşilor sau tenebroşilor, voi,
strămoşilor, umbrelor, voi, amintirilor... MĂRIE: învăţaţi-l seninătatea GUARDUL: învăţaţi-l indiferenţa.
DOCTORUL: învăţaţi-l resemnarea. MARGUERITE: învăţaţi-l să asculte glasul raţiunii şi să se liniştească. REGELE: Voi, sinucigaşilor, învăţaţi-mă ce să fac ca să deprind
dezgustul de a fi. Invăţaţi-mă sila, oboseala de toate. Ce drog

să iau pentru asta?
DOCTORUL: Eu pot prescrie euforizante, tranchilizante. MARGUERITE: O să le vomite. JULIETTE: Voi, amintirilor... GUARDUL: Voi, vechilor imagini... JULIETTE: ... care nu existați decît în memorii... GUARDUL: Amintiri şi amintiri ale amintirilor... MARGUERITE: Ce trebuie el să învețe e să cedeze puțin, apoi să se abandoneze deplin. GUARDUL: ... Pe voi vă invocăm. MĂRIE: Voi, cețuri, tu, rouă... JULIETTE: Voi neguri, voi norilor...
228
MĂRIE: Voi sfintelor, voi înțelepților, voi nebunelor, ajutați-l,
căci eu nu pot să-l ajut JULIETTE: Ajutați-l. REGELE: Voi, care ați murit cu bucurie, care ați privit'moartea în față, care ați asistat la propriul vostru sfîrşit... JULIETTE: Ajutați-l pe rege. MĂRIE: Ajutați-l cu toții, ajutați-l, vă implor. REGELE: Voi, morți fericiți, ce chip ați văzut lîngă al vostru? Ce
surîs v-a adus liniştea, făcîndu-vă să surîdeți? Ce ultimă
lumină a vieții v-a străluminat? JULIETTE: Ajutați-l, voi. miliarde de morți. GUARDUL: Oh, Mare Nimic, ajută-l pe rege. REGELE: Miliarde de morți. Ei sporesc nelinişteа din vinele mele.
Eu sînt la un loc agoniile lor. Moartea mea e fără de număr.
Toate lumile se sting o dată cu mine. MARGUERITE: Viața-i un exil. REGELE: Ştiu asta, o ştiu. DOCTORUL: Pe scurt, Maiestate, vă veți întoarce în patria
voastră. MĂRIE: Vei merge acolo unde erai înainte de a te naşte. Nu-ți fie
frică. Sigur vei recunoaşte locul, într-un mod neclar, desigur. REGELE: îmi place exilul. Eu m-am expatriat. Nu mă mai pot
întoarce acolo. Cum era lumea asta? MARGUERITE: Adu-ți aminte, fă un efort. REGELE: Nu văd nimic, nu văd nimic.
MARGUERITE: Ei, haide, adu-ți aminte, gîndeşte, zău, reflectează. Hai gîndeşte, gîndeşte, nu ai gîndit niciodată. DOCTORUL: Nu s-a gîndit niciodată la asta. MĂRIE: Lumea cealaltă, lume pierdută, lume uitată, lume-nghițită
- ieşi la iveală!
JULIETTE: Cîmpie pierdută, munte de dincolo, cealaltă vale... MĂRIE: Amintiți-i numele vostru ! REGELE: Nici o amintire din țara aceasta. JULIETTE: Nu-şi aduce aminte nimic din țara lui. DOCTORUL: E prea slăbit, nu e-n stare.
REGELE: Nici o nostalgie, oricît de firavă, oricît de fugitivă ar fi ea MARGUERITE: Adînceşte-te în amintiri, aruncă-te în absența
amintirilor, du-te dincolo de amintiri. *(Doctorului:)* Nu regretă
decît lumea de aici. MĂRIE: Amintiri de dincolo de amintire - apăreți înainte-i şi
ajutați-l!
229
DOCTORUL: Vedeți! Ca să-l facem să coboare-n amintire e ceva foarte greu.
MARGUERITE: Dar va trebui să.
GUARDUL: Maiestatea sa nu a fost niciodată batiscaf.
JULIETTE: Ce păcat! Nu are antrenament.
MARGUERITE: Va trebui să-nvețe meserie.
REGELE: Cînd este în pericol de moarte, pînă şi cea mai umilă furnică se zbate, este părăsită şi brusc despărțită de colectivitatea ei. Şi în ea, ca şi în mine, întreg universul se stinge. Dacă
. nu vrei să mori, nu e firesc să mori. Eu vreau să fiu.
JULIETTETEHrea tot ffrn^utTririîe. Numai asta **ştie.** ~~
MĂRIE: Tot timpul asta a şi făcut: a fost
MARGUERITE: Va trebui să nu mai privească împrejur, să nu se mai agate de imagini. Va trebui să coboare în sine, să se închidă în el însuşi. *(Regelui:)* Nu mai vorbi, taci şi rămîi închis în tine. Nu mai privi nimic - asta o să-ți facă bine.
REGELE: N-am nevoie de binele ăsta.
DOCTORUL *(Marguerilei):* Pentru moment încă n-a ajuns acolo. Nu poate acum. Bineînțeles, Maiestatea voastră trebuie să-l împingă, dar nu prea tare, încă.
MARGUERITE: Nu va fi uşor, dar noi avem răbdare.
DOCTORUL: Sîntem siguri de rezultat
REGELE: Doctore, agonia a început, doctore! Ba nu, vă înşelați... nu încă... n-a început încă. *(Suspin de uşurare.)* N-a început încă. Sînt aici, aicea sînL Şi văd - uite pereții, mobilele, uite aerul, mă uit la privirile voastre, vă aud vocile, trăiesc, îmi dau seama de ce se întîmplă, văd, aud. văd. aud. Fanfarele!
Sunete, foarte slabe, de fanfară. Regele face cîțiva paşi.
GUARDUL: Regele merge, trăiască regele! *(Regele cade.)*
JULIETTE: Cade.
GUARDUL: Regele-a căzut, regele moare. *(Regele se ridică.)*

MĂRIE: Se ridică.
GUARDUL: Regele se ridică, trăiască regele!
MĂRIE: Se ridică. ,
GUARDUL: Trăiască regele! *(Regele cade.)* Regele e mort.
MĂRIE: Se ridică. *(Regele se ridică într-adevăr.)* Este viu.
GUARDUL: Trăiască regele. *(Regele se îndreaptă spre tron.)*
JULIETTE: Vrea să se aşeze pe tron.
MĂRIE: Domneşte! Domneşte!
230
DOCTORUL: Acuma începe delirul.
MĂRIE *(regelui, care încearcă să urce, clătinîndu-se, treptele către tron):* Nu te lăsa, agaţă-te! *(Juliettei, care vrea să-l ajute:)* Lasă-l singur, poate şi singur. *(Regele nu r-euşeşte să urce treptele.)*
REGELE: Şi totuşi, am picioare. MĂRIE: Mai sus! MARGUERITE: Au mai rămas treizeci şi două de minute şi treizeci de secunde. REGELE: Mă ridic. DOCTORUL: E penultimul zvîcnet
I-a vorbit Margueritei.
Regele se prăbuşeşte în fotoliul cu rotile, pe care Juliette i-l strecoară în ultima secundă sub el. I se pune pătura, i se pune o buiotă, dar el spune mereu:
REGELE: O să mă ridic.
Buiota, pătura etc. intră încetul cu încetul în scenă, în cele ce urmează, aduse fiind de Juliette.
MĂRIE: Abia mai respiri, eşti obosit, hai, linişteşte-te, o să te ridici după aceea.
MARGUERITE *(Măriei}:* Nu mai spune minciuni. Nu-l .ajută. REGELE *(din fotoliu):* îmi plăcea muzica lui Mozart. MARGUERITE: O vei uita. REGELE *(Juliettei):* Mi-ai cîrpit pantalonii, sau crezi că nu mai e nevoie? Aveam o gaură în haina de purpură - ai cusut-o?
Mi-ai pus la loc nasturii care-mi lipseau de la pijama? Mi-ai făcut pantofii cu cremă? JULIETTE: Nici nu m-am gîndit la asta. REGELE: Nici nu te-ai gîndit?!? Dar la ce te-ai gîndit? Ia spune-mi, ce mai face bărbatul tău?
Juliette şi-a pus (sau îşi pune) boneta de infirmieră şi un şorţuleţ alb.
JULIETTE: Sînt văduvă.
REGELE: La ce te gîndeşti cînd mături?
JULIETTE: La nimic. Maiestate.
231
Tot ce va spune regele in scena următoare trebuie rostit în prostraţie, năuc, mai mult cu stupefacţie decît cu patetism.
REGELE: Tu de unde eşti? Ce familie aveai?
MARGUERITE *(regelui):* Asta nu te-a interesat niciodată.
MĂRIE: Niciodată n-a avut vreme s-o întrebe.
MARGUERITE *(regelui):* Asta nu te interesează de fapt
DOCTORUL: Caută să cîştige timp.
REGELE *(Juliettei):* Povesteşte-mi viaţa ta Cum trăieşti?
JULIETTE: Trăiesc rău, stăpîne.
REGELE: Nu se poate trăi rău. Asta-i o contradicţie în termeni.
JULIETTE: Viaţa nu e frumoasă.
REGELE: Dar e viaţă.
Nu e un dialog veritabil: regele vorbeşte mai mult pentru sine.
JULIETTE: Iarna, cînd mă trezesc, afară-i noapte. Şi sînt înghețată. REGELE: Şi eu la fel. Dar nu e acelaşi frig. Ţie nu-ţi place să-ţi fie frig? JULIETTE: Vara, cînd mă trezesc, afară abia mijesc zorile. Lumina e palidă. REGELE *(cu încîntare):* Lumina e palidă! Cîte lumini există: cea albăstruie, lumina albă, verde, lumina palidă! JULIETTE: Spăl toate rufele casei. Mă dor mîinile, mi-a crăpat pielea. REGELE *(încîntat):* Spălatul face rău. Aşa îţi simţi pielea Nu ţi-ai cumpărat încă o maşină de spălat? Marguerite, nu există o maşină de spălat în ditamai palatul? MARGUERITE: A fost nevoie s-o lăsăm în gaj în schimbul unui împrumut de stat!
JULIETTE: Golesc oalele de noapte. Fac paturile. REGELE: Face paturile! Ne culcăm în pat. acolo dormim, în paturi ne trezim. Ţi-ai dat seama că te trezeşti în fiecare zi? Oh. să te poţi trezi în fiecare zi... Să vii pe lume în fiecare dimineaţă.

JULIETTE: Frec parchetul, mătur, mătur şi mătur. La nesfîrşit REGELE *(încîntat):* Să nu mai termini niciodată!
JULIETTE: Mă doare spatele. REGELE: Asta aşa-i. Are spate. Toți avem spate. JULIETTE: Mă dor şalele.
232
REGELE: Şi toți avem şale.
JULIETTE: De cînd nu mai avem grădinar, tot eu sap şi prăşesc.
Şi semăn.
REGELE: Şi totul creşte. JULIETTE: Nu mai pot de oboseală. REGELE: Ar fi trebuit să ne spui. JULIETTE: Dar v-am zis. REGELE: Adevărat. Atîtea lucruri mi-au scăpat. Nu puteam să ştiu
totul. Nu puteam să fiu pretutindeni. Viața mea ar fi putut să
fie plină.
JULIETTE: Camera mea nu are fereastră. REGELE *(cu aceeaşi încîntare):* Să n-ai ferestre! Să ieşi. Să cauți lumina. Şi s-o găseşti. Să-i zîmbeşti. Ca să ieşi, întorci cheia în
broască, deschizi uşa, o închizi şi răsuceşti cheia încă o dată.
Unde locuieşti? JULIETTE: în pod. REGELE: Ca să cobori iei scara, cobori o treaptă, încă una, încă
una, încă una, încă una, încă una, încă o treaptă. Ca să te
îmbraci, îți pui ciorapi, pantofi. JULIETTE: Pantofi scîlcîiați! REGELE: Şi o rochie. Extraordinar! JULIETTE: O rochie urîtă, de doi bani.
REGELE: Dar nu ştii ce vorbeşti. Ce frumoasă-i o rochie urîtă! JULIETTE: Am avut un abces la o măsea. Mi-au scos iin dinte. REGELE: Suferim mult. Dar durerea slăbeşte şi dispare. Ce
uşurare! Ce fericit eşti după ce-ți trece! JULIETTE: Sînt obosită, obosită, obosită! REGELE: Dar după aceea te odihneşti. Ce bine e! JULIETTE: N-am o clipă liberă. REGELE: Dar poți spera să ai... Mergi, iei un coş, te duci după
cumpărături. îi spui bună ziua băcanului... JULIETTE: Un obez cumplit. E aşa de urît băcanul, că pînă şi pisicile şi păsările fug de el. REGELE: Ce minunat! Scoți portofelul, plăteşti, îți dă restul. Iar
la piață ai de-ale gurii de toate culorile - salate verzi, cireşe
roşii, struguri aurii, vinete violete... ai tot curcubeul!...
Extraordinar, de necrezut. O adevărată poveste cu zîne. JULIETTE: După care mă întorc acasă... pe acelaşi drum. REGELE: De două ori pe zi acelaşi drum! Şi cu cerul deasupra!
Poți să-l priveşti de două ori pe zi. Respiri. Niciodată nu te-ai
233
gîndit că respiri. Ia gîndeşte-te. Ia adu-ți aminte că respiri. Sînt sigur că nu te-ai gîndit niciodată. Şi ce miracol!
JULIETTE: Iar după aceea, după aceea spăl vasele rămase de cu seară. Farfurii pline de grăsime scîrboasă. Şi după aceea trebuie să fac mîncare. REGELE: Ce bucurie!
JULIETTE: Ba dimpotrivă. Ce plictiseală. Mi-ajunge! REGELE: O plictiseală! Există oameni care nu înțeleg. Ce bine-i sa te plictiseşti. Dar şi să nu te plictiseşti e la fel de bine, să te înfurii şi să nu te înfurii, să fii mulțumit şi nemulțumit, să te resemnezi, ca şi să revendici. Te agiți, vorbeşti şi ți se vorbeşte, atingi şi eşti atins de alții. Totul e o feerie, o sărbătoare continuă. JULIETTE: Aşa e, de fapt nimic nu se opreşte. După toate cele,
trebuie să servesc la masă. REGELE *(aceeaşi încîntare):* Serveşti la masă, serveşti la masă!
Ce serveşti?
JULIETTE: Hrana pe care am pregătit-o. REGELE: De exemplu, ce? JULIETTE: Nu ştiu. Meniul zile, rasolul.
REGELE: Ra-sol!... Ra-sol! *(Visător.)* JULIETTE: Meniu complet.
REGELE: Ce mult îmi plăcea mie rasolul; cu legume, cartofi, cu varză şi morcovi, totul dat prin unt şi fărîmat cu furculița, piure.
JULIETTE: Am putea să-i aducem un rasol cu legume. REGELE: Da, să mi se aducă. MARGUERITE: Nu.
JULIETTE: Dacă-i face plăcere.
DOCTORUL: Nu-i bun pentru sănătatea lui. E la regim. REGELE: Vreau rasol.
DOCTORUL: Nu e recomandabil pentru sănătatea muribunzilor. MĂRIE: Poate că-i ultima lui dorință.
MARGUERITE: Trebuie să se dispenseze de ea. REGELE *(visător:)* Supă... cartofi calzi... morcovi bine fierți.
JULIETTE: încă face jocuri de cuvinte.
REGELE *(obosit):* Niciodată n-am băgat de seamă ce frumoşi sînt morcovii. *(Juliettei:)* Du-te repede şi omoară cei doi păienjeni din dormitor. Nu vreau să-mi supraviețuiască. Ba nu, nu-i omorî. Poate că au în ei ceva din mine... Rasolul a murit... a dispărut din univers. Nu mai există rasol.
234

GUARDUL: Rasolul e interzis pe tot cuprinsul țării. MARGUERITE: în sfîrşiL S-a făcut! A renunțat. De aici trebuie început, de la dorințele cele mai importante. Trebuie să fim foarte direcți. Da, de acum se poate începe. încet, ca pentru un pansament ce înfăşoară carnea vie, un pansament pe care-l desprinzi uşor, mai întîi de la marginile rănii. *(Apropiindu-se de rege):* Şterge-i transpirația, Juliette. e plin de sudoare. *(Măriei)* : Nu, nu tu!
DOCTORUL *(Margueritei):* îi iese frica încetul cu încetul prin toți porii. *(Examinează bolnavul, în vreme ce Mărie îngenunchează, acoperindu-şi fața cu mîinile:)* Vedeți? i-a"scăzut temperatura şi aproape că nu mai

are piele de găină. Părul, care i se zbîrlise, s-a culcat la loc. încă nu s-a deprins cu groaza, nu, nu, însă poate privi înăuntru acum şi de aceea a închis ochii. O să-i deschidă. Trăsăturile chipului îi sînt încă răvăşite, dar priviți cum ridurile şi bătrînețea i se instalează pe față. Deja le lasă să progreseze. O să mai aibă puseuri violente, nu se rezolvă totul aşa de repede. însă nu va mai avea colicile terorii. Ar fi dezonorant. Va suferi încă de teroare, de teroarea pură, fără complicații abdominale. Nu putem spera o moarte exemplară. In orice caz, va fi una convenabilă. O să moară de moartea sa, şi nu de frică. Va trebui totuşi, să-l ajutăm, Maiestate, va trebui să-l ajutăm pînă în ultima clipă, pînă la cea din urmă suflare.
MARGUERITE: îl voi ajuta. Am să-l ajut să iasă. îi voi da dezlegarea. Am să-i desfac toate nodurile, voi descurca.-sulul încîlcit, voi separa sămînța bună de neghina îndărădnică şi copleşitoare.
DOCTORUL: N-o să fie uşor.
MARGUERITE: De unde-o fi adunat atîtea bălării, toate ierburile astea în devălmăşie?
DOCTORUL: Puțin cîte puțin. Au crescut în ani.
MARGUERITE: Te-ai cumințit, Maiestate. Nu te simți mai liniştit?
MĂRIE *(Regelui, ridicîndu-se):* Cîtă vreme ea nu-i aici, tu eşti aici. Cînd ea va veni, tu nu vei mai fi. N-o s-o întîlneşti, n-ai s-o vezi.
MARGUERITE: Minciunile vieții, bătrînele sofisme! Cunoaştem, întotdeauna a fost aici, prezentă încă din prima zi, încă din germene. Ea umflă germenul, ea face să crească sămînța, să dea-n floare, să se răspîndească. Ea e rodul.

MĂRIE *(Marguerilei):* Şi ăsta-i un adevăr primordial. Cunoaştem
şi noi. MARGUERITE: Este adevărul dintîi. Şi cel din urmă. Nu-i aşa.
doctore? DOCTORUL: Ambele lucruri sînt adevărate. Totul depinde de
punctul de vedere.
MĂRIE *(regelui):* Altădată mă credeai. REGELE: Mor.
DOCTORUL: Şi-a schimbat punctul de vedere. S-a deplasat. MĂRIE: Dacă trebuie să priveşti totul din două puncte de vedere,
atunci priveşte şi dintr-al meu. REGELE: Mor. Nu mai pot Mor.
MĂRIE: Ah! îmi pierd puterea pe care-o aveam asupra lui. MARGUERITE *(Măriei):* Farmecul şi farmecele tale nu mai au
nici o putere. GUARDUL *(anunță):* Farmecul reginei Mărie nu mai are nici o
putere asupra regelui. MĂRIE *(regelui):* M-ai iubit, mă iubeşti încă, iar eu te voi iubi
totdeauna
MARGUERITE: Numai la ea se gîndeşte. JULIETTE: Natural. MĂRIE: Te voi iubi veşnic, te iubesc. REGELE: Nu ştiu, asta nu mă ajută. DOCTORUL: Dragostea-i nebună. MĂRIE *(regelui):* Dragostea-i nebună. Dacă dragostea ta e
nebună, dacă iubeşti fără de margini, dacă iubeşti absolut,
atunci moartea se îndepărtează de tine. Dacă tu mă iubeşti,
dacă iubeşti totul, atunci frica dispare. Iubirea te transportă. Te
laşi cuprins de iubire, ea te duce şi frica dispare. Universul e
deplin, totul învie, golul se umple. REGELE: Şi eu sînt plin. dar de găuri. Sînt ros pe dinăuntru, iar
găurile se tot lărgesc, la nesfîrşit. Amețesc cînd mă aplec peste
hăurile din mine. Mă duc. MĂRIE: Nu te duci: ceilalți vor iubi pentru tine şi vor privi cerul
pentru tine.
REGELE: Mă duc de tot MĂRIE: Intră în ceilalți. Fii ceilalți. întotdeauna va exista...
aceasta, aceasta. REGELE: Ce?
MĂRIE: Ceea ce este. Ceea ce nu piere. REGELE: Mai este... mai e... mai este aşa de puțin.
MĂRIE: Noile generații lărgesc universul.
REGELE: Eu mor.
MĂRIE: Se cuceresc constelații.
REGELE: Eu mor.
MĂRIE: Cuceritorii sparg porțile cerului.
REGELE: Să le spargă.
DOCTORUL: Sînt, totodată, pe cale să descopere elixirul
nemuririi. REGELE *(Doctorului):* Incapabilule! De ce nu l-ai inventat tu
pînă acuma?
MĂRIE: Noi astre sînt pe punctul să se iveascâ. REGELE: Turbez.

MĂRIE: Stele cu totul şi cu totul noi. Stele fecioare. REGELE: Se vor ofili. De altfel, mie mi-e totuna.
GUARDUL *(anunţă):* Nici vechile, nici noile constelaţii nu-l mai
interesează pe Maiestatea sa, regele Berenger! MĂRIE: Se naşte o nouă ştiinţă. REGELE: Eu mor. MĂRIE: O nouă înţelepciune vine în locul celei vechi, o şi mai
mare nebunie, o şi mai adîncă ignoranţă, absolut diferită,
absolut aceeaşi. Fie ca asta să te consoleze, fie ca asta să-ţi
aducă bucurie. REGELE: Mi-e frică, mor. MĂRIE: Tu ai pregătit toate acestea. REGELE: Dar nu înadins.
MĂRIE: Tu ai fost o etapă, un element, un precursor. Eşti parte
din toate înfăptuirile. Contezi în toate. Se va ţine veşnic seama
de tine.
REGELE: N-o să mai contez deloc. Eu mor. MĂRIE: Tot ce a fost va fi, tot ce va fi este, tot ce va fi a fost
Eşti înscris pe vecie în condicile universului. REGELE: Cine va mai consulta arhivele? Mor... să moară totul...,
ba nu, să rămînă totul, ba nu, să moară toate de vreme ce
moartea mea nu poate să umple lumile! Să moară totul! Ba
nu, să rămînă toate!
GUARDUL: Maiestatea sa regele vrea ca totul să rămînă. REGELE: Ba nu, să moară.
GUARDUL: Maiestatea sa regele vrea ca totul să moară. REGELE: Ca totul să moară o dată cu mine. Ba nu, ca totul să
rămînă în urma mea. Ba nu, să moară totul. Ba nu, să rămînă.
Ba nu, să moară, să rămînă, să moară.
236
237
MARGUERITE: Nu mai ştie ce vrea.
JULIETTE: Cred că nu mai ştie ce vrea.
DOCTORUL: Nu mai ştie ce vrea. Creierul lui degenerează, asta-i
senilitate, ramolisment.
GUARDUL *(anunţă):* Maiestatea sa s-a ramo... MARGUERITE *(Guardului, întrerupîndu-l):* Taci, imbecilule! Nu
mai furniza presei buletine de sănătate. Asta o să-i facă să rîdă
pe cei care încă mai pot rîde şi înţelege. O să-i bucure pe
ceilalţi, care-ţi prind cuvintele la telegraf. GUARDUL *(anunţă):* Buletinele privind starea sănătăţii au fost suspendate din ordinul Maiestăţii sale, regina Marguerite. MĂRIE *(regelui):* Regele meu, micuţul meu rege...
REGELE: Tu mă trezeai cînd aveam coşmaruri şi plîngeam. Tu
mă îmbrăţişai şi-mi aduceai liniştea. MARGUERITE: Acum nu mai poate s-o facă. REGELE *(Măriei):* Cînd aveam insomnii şi părăseam camera, te
trezeai şi tu, veneai să mă cauţi în sala tronului, în cămaşa ta
de noapte roz cu flori. Mă luai de mînă şi mă aduceai în
dormitor.
JULIETTE: Şi eu făceam la fel cu soţul meu. REGELE: Cu tine-mi împărţeam răcelile, gripa. MARGUERITE: De-acum n-o să mai facă gripă. REGELE: Dimineaţa, deschideam ochii în acelaşi timp. Acum eu
îi voi închide singur, sau fiecare-i va închide pentru el. Ne
gîndeam amîndoi la acelaşi lucru în acelaşi timp. Tu terminai
fraza pe care eu o începusem în minte. Cînd făceam baie, te
chemam să mă speli pe spate. Tu îmi alegeai cravatele. Nu-mi
plăceau întotdeauna. Ne-am şi certat din cauza asta. Nimeni
n-a ştiut, nimeni nu va şti. DOCTORUL: Nu era ceva prea important. MARGUERITE: Ce mic-burghez! Chiar că aşa ceva nu trebuie să
se ştie. REGELE *(Măriei):* Nu-ţi plăcea să fiu nepieptănat. Tu mă
pieptănai.
JULIETTE: E înduioşător.
MARGUERITE *(regelui):* N-ai să mai fii nepieptănat de-acuma. JULIETTE: Oricum, e trist REGELE: Tu-mi ştergeai de praf coroana şi frecai perlele ca să
strălucească mai tare. MĂRIE *(regelui):* Mă iubeşti? Mă iubeşti? Eu te iubesc, am să te
iubesc întotdeauna. Mă mai iubeşti? Mă mai iubeşte. Mă
238
iubeşti în clipa asta?... Sînt aici... aici... sînt aici... priveşte-mă, priveşte-mă... Ai ochi şi pentru mine, haide!
REGELE: Mă iubesc, mă voi iubi în ciuda a orice. Mă simt încă, am ochi pentru mine. Mă văd. mă privesc.
MARGUERITE *(Măriei):* Destul! *(Regelui:)* Nu te mai uita înapoi. Asta ţi se recomandă. Sau, dacă te mai uiţi, atunci grabeşte-te. Peste puţin timp recomandarea va deveni ordin. *(Măriei:)* Ţi-am spus, din acest moment nu-i mai poţi face decît rău.

DOCTORUL *(se uită la ceas):* întîrzie... Se întoarce...
MARGUERITE: Nu-i nimic. Nu te neliniști, domnule doctor, domnule călău. Toate aceste întoarceri, ocoluri şi amîhări erau prevăzute în program.
DOCTORUL: Cu o sfîntă criză cardiacă n-am mai fi avut atîtea necazuri.
MARGUERITE: Crizele cardiace sînt pentru oamenii de afaceri.
DOCTORUL:... Ori măcar o dublă pneumonie!
MARGUERITE: Asta-i pentru săraci, nu pentru regi.
REGELE: M-aş putea hotărî să nu mor.
JULIETTE: Vedeți? Nu s-a vindecat.
REGELE: Dacă m-aş hotărî să nu vreau, dacă m-aş hotărî să nu vreau, dacă m-aș decide să nu mă decid!
MARGUERITE: Putem să te decidem noi!
GUARDUL *(anunță):* Regina şi doctorul îl pot obliga pe rege să se decidă.
DOCTORUL: E de datoria noastră.
REGELE: Cine - în afara regelui - vă poate îngădui să vă atingeți de rege?
MARGUERITE: Forța. Forța lucrurilor, decretul suprem, consemnele.
DOCTORUL *(Margueritei):* Noi reprezentăm comandamentele şi consemnele.
GUARDUL *(în timp ce Juliette îl înfundă pe rege în scaunul cu rotile şi îl plimbă împrejurul scenei):* Maiestatea sa, domnul comandant este cel care a inventat praful de puşcă. El a furat focul de la zei şi l-a pus în praful de puşcă. Totul era să sară în aer. El, cu mîinile lui, a ținut totul în loc şi a reînnodat totul. Eu l-am ajutat, ceea ce n-a fost uşor. Nu era deloc uşor. El a instalat primele forje pe pămînt. El a inventat oțelul. Lucra optsprezece ore din douăzeci şi patru. Iar pe noi, ceilalți, ne făcea să lucrăm şi mai mult de-atîta. Era inginerul şef. Domnul inginer şef a făcut cel dintîi balon, apoi balonul
239
dirijabil. în fine, cu mîinile lui a construit primul aeroplan. Nu dintr-o dată. Cei dintîi piloți de încercare, Icar şi ceilalți, s-au tot prăbuşit în mare pînă în clipa în care s-a hotărît să piloteze el însuşi. Eu îi eram mecanic. încă de mai înainte, cînd regele nu era decît delfinul, prinț moştenitor, inventase roaba. Eu mă jucam cu el. Apoi a inventat şinele de tren, locomotiva, automobilul. El a întocmit planurile Turnului Eiffel, ca să nu mai punem la socoteală secera, plugul, secerătoarea, tractorul. *(Regelui:)* Nu-i aşa, domnule mecanic, vă mai aduceți aminte?
REGELE: Ei, uite că uitasem de tractor.
GUARDUL: El a stins vulcanii şi a dat naştere altor vulcani. El a construit Roma. New-York-ul, Moscova, Geneva. El a întemeiat Parisul. El a făcut revoluțiile, contrarevoluțiile, religia, reforma şi contrareforma.
JULIETTE: Cînd te uiți la el, n-ai zice.
GUARDUL: El a scris *Iliada* şi *Odiseea.*
REGELE: Ce-i aia automobil?
JULIETTE *(împingîndu-l în fotoliu):* Ceva care merge singur.
GUARDUL: Şi în acelaşi timp domnul istoric a redactat cele mai bune comentarii la Homer şi epoca homerică.
DOCTORUL: în chestia asta, într-adevăr, era cel mai calificat.
REGELE: Eu am făcut toate astea! E oare adevărat?
GUARDUL: El a scris tragedii şi comedii sub pseudonimul Shakespeare.
JULIETTE: Care va să zică el a fost Shakespeare?
DOCTORUL *(Guardului):* Ar fi trebuit să ne-o fi spus mai demult, ca să nu ne mai batem capul cu cine-i Shakespeare.
GUARDUL: Era secret El mi-a interzis. Tot el a inventat telefonul, telegraful. Şi le-a instalat el însuşi. Făcea totul numai cu propriile-i mîini.
JULIETTE: Nu ştia să facă nimic cu mîinile lui. Pentru cea mai mică reparație chema instalatorul.
GUARDUL: Domnule comandant, eraţi aşa de îndemînatic!
MARGUERITE: Acum nu mai ştie nici să se-ncalțe, nici să se descalțe.
GUARDUL: Nu cu multă vreme în urmă, a inventat atomul.
JULIETTE: Nu ştie nici să aprindă focul, nici să stingă o lampă.
GUARDUL: Maiestate, domnule comandant, Maestre, domnule director...
MARGUERITE *(Guardului):* Cunoaştem toate meritele trecute, nu le mai face inventarul.
240
Guardul se întoarce la locul său.
REGELE *(în timp ce e plimbat cu scaunul):* Ce-i aia up cal?... Uite ferestre, uite nişte pereți, iată duşumeaua.
JULIETTE: Recunoaşte pereții.
REGELE: Am făcut şi eu nişte lucruri. Ce zicea că am făcut? Nu mai ştiu ce am făcut Uit, uit *(în timp ce e împins cu scaunul:)* Uite un tron.
MĂRIE: De mine îți aduci aminte? Sînt aici. sînt aici.
REGELE: Sînt aici. Exist.
JULIETTE: Nu-şi mai aduce-aminte nici măcar ce-i aia un cal.

REGELE^ Mi-aduc aminte de-o pisicuță roşcată.
MĂRIE: îşi aminteşte de-o pisicuță. $
REGELE: Aveam o pisicuță roşcată. îi ziceam Evreica. O găsisem pe-un maidan, am furat-o de la mama ei. Se sălbăticise de-a binelea. Avea cincisprezece zile, poate mai mult Ştia deja să zgîrie şi să muşte. Era feroce. I-am dat să mănînce, am mîngîiat-o şi am luat-o cu mine. A devenit cea mai dulce pisicuță din lume. O dată, s-a ascuns în mîneca de la mantoul unei doamne care venise în vizită. Era făptura cea mai politicoasă, de o politețe naturală - o prințesă. Cînd ne întorceam acasă, noaptea, venea cu ochii cîrpiți de somn în întîmpinarea noastră şi se ducea apoi să se culce, buimacă. Dimineața ne trezea ca să se strecoare lîngă noi în pat într-o zi_v i-am închis uşa. A încercat s-o deschidă, se tot împingea în ea, s-a supărat, a făcut mare tămbălău şi a rămas supărată o săptămînă. Ii era foarte frică de aspirator. Hoață pisică, fricoasă, ce mai, o pisică-poet. I-am cumpărat un şoricel mecanic. A început să-l miroasă cu un aer neliniştit. Cînd l-am întors cu cheița şi a început să meargă, s-a speriat, a scuipat de furie şi-a fugit de s-a ascuns sub şifonier. Cînd s-a făcut mare, alte pisici dădeau tîrcoale casei, se tot foiau pe acolo, o chemau. Asta o înnebunea, nu se putea mişca din loc. Am vrut s-o ducem să vadă lumea. Am pus-o pe trotuar, în fața casei, lîngă fereastră Era necăjită. Porumbeii forfoteau în preajma ei, iar ei îi era frică de ei. M-a chemat disperată, gemea speriată şi lipită de zid. Celelalte animale şi pisici erau nişte creaturi ciudate în ochii ei, de care se speria, ori în care n-avea nici un pic de încredere. Numai cu noi se simțea bine. Noi eram familia ei. Nu-i era frică de oameni, le sărea pe umăr una-două, îi lingea pe cap. Credea că noi sîntem pisicile şi că pisicile adevărate
241
erau cu totul altceva. Oricum, într-o zi şi-o fi zis că a venit timpul să iasă şi ea în lume. A omorît-o dulăul vecinului. Era ca o pisică de jucărie, palpitînd, cu un ochi scos şi cu o lăbuță ruptă, da, ca o păpuşă zdrobită de un copil sadic.
MĂRIE *(Marguerilei):* Nu trebuia să-i laşi uşa deschisă, te avertizasem !
MARGUERITE: Mi-era silă de animalul ăla sentimental şi laş.
REGELE: Ce rău mi-a părut de ea! Era bună, era frumoasă şi cuminte, avea toate calitățile. Şi mă iubea, mă iubea. Biata mea pisicuță, singura mea pisicuță.
Tirada despre pisică trebuie pronunțată cu cît mai puțină emoție posibil. Regele o declamă cu un aer buimac, un soi de stupoare visătoare, în afară, poate, de ultima replică, într-adevăr tristă.
DOCTORUL: Ce v-am spus eu că întîrzie!
MARGUERITE: Am eu grijă. Deocamdată se înscrie în termenele regulamentare. Ți-am spus că totu-i prevăzut.
REGELE: Am visat-o... Visam că stă culcată în şemineu, pe jăratic, şi Mărie se mira că nu se frige. Iar eu i-am spus: „N-avea grijă, pisicile nu ard, sînt ignifuge". A ieşit din şemineu miorlăind, degajînd un fum gros, parcă nu mai era ea, se metamorfozase! Era cu totul altă pisică, urîtă, mare, uriaşă ca maică-sa, pisica sălbăticită. Semăna cu Marguerite.
Juliette lasă cîteva clipe scaunul cu rotile în centrul scenei; regele e cu fața la public.
JULIETTE: In orice caz. ce păcat! Era un rege bun. *(împinge din*
nou scaunul.) DOCTORUL: Nu prea uşor de suportat. Destul de răutăcios.
Ranchiunos. Şi crud. MARGUERITE: Vanitos. JULIETTE: Sînt alții şi mai răi. MĂRIE: Era blînd, era tandru.
GUARDUL: L-am iubit mult. DOCTORUL *(Guardului şi Juliettei):* Totuşi, adeseori vă plîngeați
de el.
JULIETTE: Astea se uită. DOCTORUL: Nu o dată a trebuit să intervin pe lîngă el, în
favoarea voastră.
242
MARGUERITE: Nu asculta decît de regina Mărie.
DOCTORUL: Era dur, sever şi injust
JULIETTE: îl vedeam atît de puțin. Totuşi, îl vedeam, îl vedeam
des.
GUARDUL: Era puternic. Adevărat, ordona tăieri de capete. JULIETTE: Nu prea multe, GUARDUL: O făcea pentru salvarea statului. DOCTORUL: Iată rezultatul: sîntem înconjurați de duşmani. MARGUERITE: Uitați-vă cum se duce totul de rîpă. Nu mai avem
granițe: ce ne separă de vecinii noştri e o prăpastie imensă. JULIETTE: Cu-atît mai bine. Aşa n-or să mai poată să ne
invadeze.
MARGUERITE: Iar golul creşte. Deasupra gol, dedesubt hăul. GUARDUL: Dar noi ne menținem la suprafață.
MARGUERITE: Pentru foarte puțină vreme. MĂRIE: Mai bine pierim împreună cu el. MARGUERITE: Nu mai sîntem decît o suprafață. Nu vom mai fi
decît o prăpastie. DOCTORUL: Şi toate din cauza lui. N-a vrut să lase nimic în
urma lui. Nu s-a gîndit la succesori. După el, potopul. Mai rău
decît potopul: după el, nimic. Un ingrat, un egoist. JULIETTE: *De mortui nihil nisi bene.* A fost regele unui mare regat. ,

MĂRIE: Al cărui centru era. El a fost inima regatului., JULIETTE: Şi locaşul. GUARDUL: Regatul se întindea de jur-împrejur, foarte departe,
foarte departe. Nu-i puteai zări marginile. JULIETTE: Era nelimitat în spațiu. MARGUERITE: însă limitat ca durată. Deopotrivă infinit şi
efemer. JULIETTE: El a fost prințul regatului, primul supus, tatăl şi fiul. A
fost încoronat rege în chiar momentul naşterii sale. MĂRIE: Regatul şi cu el au crescut împreună.
MARGUERITE: Şij/oT7tîsp3rea împreună. JULIETTE: El a fosrrep^î*sTSpîmtl tuturor-universurilor.
DOCTORUL: Un stăpîn contestabil. Nici nu-şi cunoştea regatul. MARGUERITE: îl cunoştea prost MĂRIE: Era un regat prea mare. JULIETTE: Pământul se năruie o dată cu el. Şi stelele se sting.
Apa dispare. Or să dispară focul, aerul, lumea, universul. In
243
care cămară, în ca e pivniță, în care cotlon, în care pod vom
îngrămădi toate ace ;tea? E nevoie de mult spațiu. DOCTORUL: Atunci cînd mor, regii se agață de pereți, de copaci,
de fîntîni şi de lună; se agață... MARGUERITE: Şi cad o dată cu ele. DOCTORUL: Totul se prăbuşeşte, se evaporă, nu mai rămîne nici
o picătură, nici un fir de praf, nici o umbră. JULIETTE: Duce totul cu el în groapă. MĂRIE: îşi organizase bine universul. Nu era cu totul stăpîn pe el.
Dar putea să ajungă. Moare prea devreme. El împărțise anul în
patru anotimpuri. Oricum, se aranjase bine. El inventase
arborii, florile, mirosurile, culorile. GUARDUL: O lume pe potriva regelui. MĂRIE: El inventase oceanele şi munții: Mont Blanc, aproape
cinci mii de metri.
GUARDUL: Iar Himalaia, peste opt mii. MĂRIE: Frunzele cădeau din pomi şi creşteau iarăşi. JULIETTE: Era dibaci.
MĂRIE: încă în ziua naşterii sale crease soarele. JULIETTE: N-a fost de ajuns. Ne mai punea să facem şi focul.
MARGUERITE: Au mai fost întinderile nemărginite, stelele, cerul,
apoi oceanele şi munții, cîmpiile, oraşele, oamenii, chipurile
lor, şi clădirile, şi camerele, apoi paturile, lumina, noaptea,
războaiele şi pacea. GUARDUL: Mai era şi tronul. MĂRIE: Şi muia lui.
MARGUERITE: Şi privirea. Şi respirația.. JULIETTE: încă respiră. MĂRIE: Respiră fiindcă sînt eu aici.
MARGUERITE *(Doctorului):* Mai respiră? JULIETTE: Da, Maiestate, respiră fiindcă sîntem noi aici.
DOCTORUL *(examinîndu-l pe bolnav):* Da, da, evident, încă
respiră. Rinichii nu mai funcționează, dar sîngele circulă.
Circulă pur şi simplu. Are o inimă puternică. MARGUERITE: Va trebui să se termine. La ce bun o inimă care bate fără rost?
DOCTORUL: Aşa e. Inimă nebună! Auziți? *(Se aud bătăile teribile de inimă ale regelui.)* Porneşte, merge foarte repede,
încetineşte şi iar porneşte cu toată viteza.
244
Bătăile inimii zguduie clădirea. Fisura din perete se lărgeşte şi apar altele. Cade tencuiala din tavan.
JULIETTE: Doamne! O să se prăbuşească totul!
MARGUERITE: Inimă nebună, inimă de om nebun!
DOCTORUL: O inimă cuprinsă de panică. Transmite panica întregii lumi. ----------
MARGUERITE *(Juliettei):* Se va linişti curînd.
DOCTORUL: Cunoaştem toate fazele^Aşa se întîmpj.ă_rnereu cînd se aneanțizează_un..uaiv«fs: —~~
MARGUERITE *(Măriei):* Aceasta-i dovada că universul lui nu e singurul.
JULIETTE: El nu bănuia aşa ceva.
MĂRIE: Mă dă uitării. în clipa asta e pe punctul să mă uite. O simt, xnă abandonează. O dată ce dispar din inima lui înnebunită, n-am să mai pot trăi. Rezistă, rezistă! Strînge pumnii din răsputeri! Nu mă părăsi!
JULIETTE: Nu mai are putere.
MĂRIE: Agață-te de ultimul fir şi nu mă părăsi! Numai eu te țin în viață. Eu te fac să trăieşti, tu mă ții în viață. înțelegi? Dacă mă uiți. dacă mă părăseşti, n-am să mai pot trăi, nu voi mai fi nimic.
DOCTORUL: Va fi o .pagină dintr-o carte de zece mii de pagini, pe care o vom pune într-o bibliotecă de un milion de volume, o bibliotecă într-un milion de biblioteci.
JULIETTE: Nu va fi prea uşor să găseşti pagina cu pricina
DOCTORUL: Ba da. Se va găsi, în catalog. în ordine alfabetică sau în ordinea materiei... pînă în ziua cînd hîrtia se va spulbera.. Şi, pe deasupra, va fi ars, fără îndoială, cu mult înainte, întotdeauna au loc incendii în biblioteci.
JULIETTE: Strînge pumnii. Uite că se agață din nou. îşi revine-n simțiri.
MĂRIE: Se întoarce la mine.

JULIETTE *(Măriei):* Vocea dumneavoastră l-a trezit, a deschis ochii. Vă priveşte.
DOCTORUL: Da, inima lui se agață încă de viață.
MARGUERITE: Şi-n ce stare se află! Agonizează. într-un tufiş de spini. Stă într-un tufiş de spini. Cum să-l tragi de-acolo? *(Regelui:)* Te-ai afundat în noroi, eşti prins în mărăcini.
JULIETTE: Cînd se va desprinde de mlaştină, or să-i rămînă pantofii acolo.
245

i

MĂRIE: Ține-te bine de mine, ține-te bine. Uită-te-n ochii mei, uită-te la mine.
Regele o priveşte.
MARGUERITE: Ea te tot încurcă. Nu te mai gîndi la ea, numai
aşa te vei elibera.
DOCTORUL: Maiestate, renunțați. Abdicați, Maiestate. JULIETTE: Abdicați, dacă aşa trebuie.
Juliette îl împinge din nou în fotoliul pe care-l opreşte în faţa Măriei.
REGELE: Aud voci. Cine eşti tu? Eşti mama mea, sora mea, soția, fdca mea, nepoata sau verişoara mea? ...Te cunosc... Te ştiu, totuşi. *(Este întors către Marguerite.)* Ce femeie necruțătoare! De ce-ai rămas lîngă mine? De ce te apleci asupra mea? Pleacă, pleacă!
MĂRIE: Nu te uita la ea întoarce-ți privirile spre mine. Ține ochii bine deschişi. Şi speră. Eu sînt aici. Adu-ți aminte: eu sînt Mărie.
REGELE *(Măriei):* Mărie?!?
MĂRIE: Dacă nu-ți mai aduci aminte, priveşte-mă, învață din nou că eu sînt Mărie, reînvață-mi chipul, reînvață-mi părul şi brațele.
MARGUERITE: îl chinui, nu mai poate învăța nimic.
MĂRIE *(regelui):* Dacă eu nu te mai pot reține, întoarce-te oricum către mine. Sînt aici. Păstrează chipul meu cu tine. Ia-l cu tine.
MARGUERITE: N-o să-l poată duce, nu mai are putere, e prea greu pentru o umbră. Şi nu trebuie ca umbra lui să fie zdrențuită de alte umbre. Se va prăvăli sub greutate. îi va sîngera umbra şi nu va reuşi să înainteze. Trebuie lăsat să fie uşor. *(Regelui:)* Alungă-ți toate greutățile, subțiază-te.
DOCTORUL: Trebuie să-nceapă să abandoneze din lest. Debarasați-vă, Maiestate.
Regele se ridică, dar are alt mers, cu gesturi sacadate, o alură de somnambul, care se va accentua pe parcurs tot mai mult.
REGELE: Mărie?
MARGUERITE *(Măriei):* Vezi? nu-ți mai înțelege numele.
246
JU1
JULIETTE *(Măriei):* Nu vă mai ştie numele.
GUARDUL *(anunță):* Regelui nu-i mai spune nimic numele de Mărie!
REGELE: Mărie! *(Pronunțînd numele, poate întinde brațele, după care le lasă să cadă.)*
MĂRIE: Dar l-a pronunțat.
DOCTORUL: îl repetă fără să-l înțeleagă.
JULIETTE: Ca un papagal. Sînt nişte silabe moarte.
REGELE *(Margueritei, întors către ea):* Nu te cunosc, nu-mi place de tine.
JULIETTE: Ştie ce va să zică a nu cunoaşte.
MARGUERITE *(Măriei):* Cu chipul meu în minte va pleca dintre cei vii. Chipul meu nu-l va îngreuna. Iar cînd va fi nevoie, se va lepăda de el. Există un dispozitiv care-i va permite chipului să se desprindă singur. O apăsare pe buton, asta se face prin comandă de la distanță. *(Regelui:)* încearcă să vezi mai bine.
Regele se întoarce cu faţa la public.
MĂRIE: Nu te vede. MARGUERITE: Nici pe tine.
Mărie dispare brusc, printr-un artificiu scenic.
REGELE: Şi mai este... mai este...
MARGUERITE: Caută să nu mai vezi ce este.
JULIETTE: Nu mai vede.
DOCTORUL *(examinîndu-l pe rege):* Adevărat, nu mai vede.
Şi-a fluturat degetul pe dinaintea feţei regelui, ori trece o luminare prin faţa ochilor acestuia, o brichetă sau un chibrit. Privirea regelui nu mai reacționează.
JULIETTE: Nu mai vede. Doctorul a constatat oficial acest lucru.
GUARDUL: Maiestatea sa jg oficial orb.
MARGUERITE: De-acum va privi înăuntrul său. O să vadă mai

bine. REGELE: Văd lucruri, văd chipuri şi oraşe şi păduri. Văd spaţiul,
văd timpul.
MARGUERITE: Vezi mai departe. REGELE: Nu pot mai departe.
247
JULIETTE: Orizontul îl înconjoară şi-l închide.
MARGUERITE: Trimite-ţi privirea dincolo de ceea ce vezi.
Dincolo de drum, în spatele muntelui, dincolo de pădurea pe
care n-ai defrişat-o niciodată.
REGELE: E oceanul. Nu pot merge mai departe. Nu ştiu să înot. DOCTORUL: Lipsă de exerciţiu!
MARGUERITE: Asta nu-i decît faţadă. Mergi către străfundul
lucrurilor. REGELE: Am o oglindă-n măruntaie. Totul se răsfrînge în ea şi
văd din ce în ce mai bine, văd lumea, văd viaţa ce se duce. MARGUERITE: Mergi mai departe de reflexele oglinzii. REGELE: Mă văd. îndărătul fiecărui lucru sînt eu. Numai eu
pretutindeni. Eu sînt pămîntul şi cerul, eu sînt vîntul şi focul.
Mă aflu răsfrînt în oglindă, ori eu sînt oglinda tuturor *li* lucrurilor?
JULIETTE: Sejjubeşte £rea mult_pe sine... DOCTORUL: O maladie~psîhlcă bine cunoscută: narcisism.
MARGUERITE: Vino, apropîe-tc. REGELE: Nu există drum. JULIETTE: Aude. întoarce capul cînd îi vorbeşti, îşi apleacă
urechea, întinde un braţ, apoi altul. GUARDUL: Ce vrea să prindă? JULIETTE: Caută un punct de sprijin.
De cîteva clipe, regele umblă ca un orb, nesigur pe picioare.
REGELE: Unde sînt zidurile? Unde-mi sînt braţele? Unde sînt
uşile? Unde sînt ferestrele? JULIETTE: Zidurile sînt acolo, Maiestate, sîntem pu toţii aici. Iată
un braţ. (7/ *conduce pe rege spre dreapta şi-l pune să atingă*
peretele.)
REGELE: Zidul e-aici. Sceptrul! *(Juliette i-l dă.)* JULIETTE: Iată-l.
REGELE: Unde eşti, Guard? Răspunde! GUARDUL: Mereu la ordinele voastre. Maiestate! Veşnic la
ordin. *(Regele face cîţiva paşi către Guard. îl atinge.)* Ei bine.
da. sînt aici, iată-mă, aici sînt.
JULIETTE: Camera voastră. Maiestate, e-n partea aceasta. GUARDUL: N-am să vă părăsesc, Maiestate, vă jur!
(Guardul
dispare brusc.)
248
TULIETTE: Sîntem aici, aproape de Maiestatea voastră, şi vom
rămîne aici. *(Juliette dispare dintr-o dată.)* REGELE: Guard! Juliette! Răspundeţi! Nu vă mai aud. Doctore,
doctore, am surzit oare? DOCTORUL: Nu. Maiestate. Nu încă. REGELE: Doctore!
,'
DOCTORUL: Iertaţi-mă. Maiestate, trebuie să plec. Sînt obligat sa
plec. îmi pare foarte rău, îmi cer scuze.
Doctorul se retrage; iese, tnclinîndu-se ca o marionetă, prin uşa din spate, stînga. Se retrage cu spatele spre ieşire şi cu multe plecăciuni, scuzîndu-se.
REGELE: Vocea i se-ndepărtează, zgomotul paşilor săi slăbeşte.
Nu mai e aici!
MARGUERITE: E doctor, are obligaţii profesionale. REGELE *(întinde braţele; înainte de a ieşi, Juliette trebuie să ia*
din drum scaunul cu rotile, ca să nu deranjeze jocui): Unde
sînt ceilalţi? *(Regele ajunge la uşa din stînga, prim-plan, apoi*
se îndreaptă spre cea din dreapta, prim-plan.) Au plecat cu
toţii şi m-au închis aici. MARGUERITE: Te încurcau toţi oamenii aceia. Te împiedicau să
pleci, să vii. Se agăţau de tine, ţi se băgau în suflet. Fii de
acord că te încurcau. De-acuma va fi mai bine. *(Regele merge*
mai uşor.) Nu ţi-a rămas decît un sfert de oră. REGELE: Aveam nevoie de serviciile lor. MARGUERITE: Am să-i înlocuiesc eu. Eu sînt regina bună la
toate.
REGELE: N-am dat liber nimănui. Fă-i să revină, cheamă-i înapoi. MARGUERITE: S-au desprins complet. Tu
ai vrut-o. REGELE: Nu eu am vrut-o. MARGUERITE: N-ar fi plecat nici unul dacă n-ai fi dorit-o tu.
Acum, nu mai poţi să revii asupra voinţei tale. Tu i-ai lăsat
baltă.
REGELE: Să vină înapoi. MARGUERITE: Nici nu mai ştii cum îi cheamă. Cum se numeau?
(Regele tace.) Cîţi erau?
REGELE: Cine... Dar nu-mi place să fiu închis. Deschide uşile. MARGUERITE: Ai puţină răbdare, uşile se vor

deschide larg nu
peste multă vreme. REGELE *(după o tăcere):* Uşile... uşile... Care uşi?
249
MARGUERITE: Au fost nişte uşi, a existat o lume. Ai trăit?
REGELE: Sînt.
MARGUERITE: Nu te mai mişca Te oboseşte. *(Regele se supune.)*
REGELE: Exist... zgomote, ecouri ţîşnesc din afunduri, totul se-ndepărtează, totul se linişteşte. Sînd surd.
MARGUERITE: Pe mine ai să m-auzi, mă vei auzi mai bine. *(Regele stă nemişcat, în picioare, şi tace.)* Se-ntîmplă să visezi. Te prinzi de vis, îl iubeşti, crezi în el. Dimineaţa, cînd deschizi ochii, cele două lumi sînt încă legate între ele. Nălucile nopţii se dizolvă-n lumina zorilor. Ai vrea să-ţi aduci aminte, ai vrea să le mai ţii puţin în tine, dar ele îţi alunecă printre degete, realitatea brutală a zilei le respinge. Ce vis am avut? te întrebi. Ce se petrecea în vis? Pe cine îmbrăţişam? Pe cine iubeam? Ce ziceam şi ce mi se spunea în vis? Te trezeşti singur cu regretul nedesluşit al tuturor acelor lucruri, care au fost, ori care ţi s-au părut a fi. Nu mai ştii ce-a fost împrejurul tău. Nu mai ştii.
REGELE: Nu mai ştiu ce-a fost împrejurul meu. Ştiu că mă scufundasem într-o lume şi că acea lume mă înconjura Ştiu că eram eu acolo. Şi ce altceva era? Ce era?
MARGUERITE: încă eşti legat prin multe fire de lume, încă nu te-ai deznodat. Fire pe care nu le-am tăiat încă. încă eşti ţinut în loc de mîinile ce te doresc aici.
întorcîndu-se de jur-împrejur, Marguerite taie legături în aer, ca şi cînd ar avea în mîini nişte foarfece invizibile.
REGELE: Eu. Eu. Eu.
MARGUERITE: fljf&fj*" flUreşti tn Sînt obiecte străine, aderenţe, paraziţi monstruoşi.' Vîscul ce creşte pe ram nu e ramul. Iedera ce se caţără pe zid nu e zidul. Te apleci sub povară, umerii ţi se îndoaie, asta te îmbătrîneşte. Ghiulelele astea pe care le tîrăşti după tine îţi împiedică mersul. *(Marguerite se apleacă şi ridică din greu ghiulelele invizibile de la gleznele regelui, după care se ridică avînd aerul că a făcut un efort considerabil.)* Tone şi tone, cîntăreau tone. *(Se preface că aruncă ghiulelele în direcţia sălii, după care se îndreaptă de şale.)* Uf! Ce-ai tîrît **după tJBfiJioată viata!** *(Regele încearcă să-şi îndrepte spinarea.)* Mă tot întrebam de ce mergi tu aşa de cocoşat. Era din cauza sacului ăstuia *(Marguerite se face că ia un sac foarte greu de pe umerii regelui şi~l aruncă deoparte.)*
250
Si a traistei ăsteia, *(Face acelaşi gest pentru desagă.)* Şi a bocancilor de schimb.
REGELE *(scoţînd un soi de mormăit):* Nu.
MARGUERITE: Stai liniştit, nu mai ai nevoie de încălţări de schimb. Nici de puşca asta şi nici de mitralieră. *(Aceleaşi gesturi ca pentru'traistă.)* Şi nici de sabia asta. Pare că te ţine. O sabie veche şi ruginită. *(Dă să i-o ia, deşi regele se opune neîndemînatic:)* Ba da, lasă-mă pe mine. Fii cuminte, *(li dă peste mînă:)* N-ai de ce să te aperi. Nu-ţi vrem decît binele. Ai mărăcini şi spini prinşi în haină, eşti plin de liane, de alge şi frunze umede, putrezite. S-au lipit de tine, s-au lipit Eu le dezlipesc, le iau de pe tine, că te pătează, sînt murdare. *(Face gesturile cu pricina.)* Visătorul se retrage din visul său. Gata, te-am uşurat de toate aceste mici mizerii, haina ţi-e curată acum. Totul e bine. Acuma, mergi! Dă-mi mîna, hai, dă-mi mîna, nu-ţi fie frică, lasă-te să aluneci, eu te voi susţine. Văd că nu îndrăzneşti!
REGELE *(se bîlbîie):* PăL.eu...
MARGUERITE: Ei asta-i! îj^nchipuiecăel_e totul. Crede că fiinţa lui e însăşi fiinţa. TfeBuie să-'i scot asta din cap.' *(Apoi, ca pentru a-l încuraja:)* Totul va fi păstrat într-o memorie fără aduceri aminte. Grăuntele de sare ce se topeşte în apă nu dispare, de vreme ce face apa sărată. Ah, uite, te-ai îndreptat, nu mai eşti cocoşat, nu te mai dor şalele şi rinichii. Nu-i aşa că era greu? Acum eşti vindecat, te-ai făcut bine. Poţi să mergi, hai, înaintează, haide, dă-mi mîna *(Umerii regelui se cocoşează iarăşi, uşor.)* Nu mai încovoia umerii, acum nu mai cari nici o greutate... Of, încăpăţînate mai sînt şi reflexele astea condiţionate... Nu mai cari nimic în spate, ţi-am zis. îndreaptă-te. *(îl ajută să se îndrepte.)* Dă-mi mîna!... *(Regele e nehotărît.)* Neascultător mai eşti! Nu mai ţine pumnii strînşi, desfă degetele! Ce-ai în mînă? *(îi desface pumnul.)* Regatul. Ţii în pumn tot regatul. în miniatură... microfilme... grăunţe. *(Regelui:)* Grăunţele astea n-or să mai crească, sămînţa-i stricată, e sămînţă proastă. Las-o jos. Desfă-ţi degetele. îţi ordon să desfaci palma, lasă jos cîmpiile, lasă jos munţii. Aşa. Nu era decît praf şi pulbere. *(îi ia mîna şi-l trage după ea, în ciuda unei firave rezistenţe a regelui:)* Vino. Iar te opui? Unde-o mai găsi în el forţa să se opună? Nu, nu încerca să te culci pe
■ jos, n-ai nici un motiv să te datini pe picioare. Te conduc eu, nu-ţi fie frică. *(îl conduce de-a lungul scenei, ţinîndu-l de*
251
mină:) Nu-i aşa că poţi? Nu-i aşa că-i uşor? Ţi-am făcut o pantă lină. Mai încolo va fi ceva mai greu, dar nu face nimic, vei avea destulă forţă. Nu mai întoarce capul să priveşti ce laşi în urmă şi n-ai să mai vezi vreodată. Concgntr£ază£».„aplea-că-te pe inima.ta, intrJLqBlra^jţrebuie.
Rw3&3T{maintînd ţinut de mînă~ş~î~c~u~ochii închişi): Imperiul... S-a mai văzut oare vreodată un asemenea imperiu? Cu doi sori, două luni pe cer, două bolţi cereşti, încă un soare răsare, şi încă unul. O a treia boltă

cerească răsare, se întinde, se desfăşoară! în timp ce un soare se duce la culcare, ceilalţi răsar... E simultan amurg şi zori... E un tărîm ce se întinde dincolo de adîncurile oceanelor, dincolo de oceanele în care se varsă toate oceanele.
MARGUERITE: Treci dincolo de ele.
REGELE: Să trec dincolo de cei şapte sute şaptezeci şi şapte de poli.
MARGUERITE: Mai departe, mai departe. Păşeşte, haide, păşeşte.
REGELE: Albastru, albastru.
MARGUERITE: încă percepe culorile. Amintiri colorate. Nu e o ^jţură audi.tJLYă._Jma£inaţia lui_.este_una pur vizuală... e un pictor... prea ţine partealoTcSociomiei. fKegeM:7"R~enunţă şi la imperiul acesta. Renunţă şi la culori, asta te face să rătăceşti şi să întîrzii. N-ai voie să-ntîrzii, nu te poţi opri, nu trebuie. *(Se îndepărtează de rege:)* Mergi singur de-acuma, nu-ţi fie frică. Hai, du-te. *(Dintr-un colţ al scenei, Marguerite îl ghidează pe rege.)* Nu mai e zi, nu mai e noapte, nu mai e zi, nu mai e noapte. Lasă-te condus de roata ce se-nvîrteşte-n faţa ta. N-o pierde din vedere, urmăreşte-o, nu prea îndeaproape, e o roată de foc şi s-ar putea să te arzi. Mergi înainte, uite, dau la o parte mărăcinii, fii atent, nu lovi umbra aceea din dreapta ta... Mîini lipicioase, mîini rugătoare, braţe şi mîini jalnice, nu vă mai arătaţi, daţi-vă înapoi. Nu-l atingeţi, că, altfel, vă lovesc! *(Regelui:)* Nu întoarce capul. Fereşte-te de prăpastia din stînga ta, nu-ţi fie frică de bătrînul lup care urlă... are colţii de carton, e o năIucă. *(Lupului:)* Piei, lupule! *(Regelui:)* Nu te teme nici de şobolani. N-au să te muşte de picior. *(Şobolanilor:)* Şobolani şi vipere, pieriţi! *(Regelui:)* Nu te lăsa înduioşat de cerşetorul ce te prinde de mînă... Fii atent la bătrîna care vine spre tine... Să nu cumva să ici paharul pe care ţi-l oferă. Nu ţi-e sete. *(Către bătrîna imaginară:)* N-are voie să-şi potolească setea, femeie, nu-i e sete. Nu-i mai sta în

drum. Dispari! *(Regelui:)* Treci de barieră... Camionul n-o să e calce, e o năIucă... Poţi să treci. Treci!... Ei, nu, floricelele nu cîntă, chiar dacă-s nebune. Le-am supt vocile, iar acuma le şterg din faţa ta!... Nu mai pleca urechea la murmurul pîrîului. Din°punct de vedere obiectiv, şopotul lui nu se-aude. Pîrîul e fals, e-o falsă voce... False voci, tăcere! *(Regelui:)* Nu te mai cheamă nimeni. Pentru ultima oară miroase acea floare şi arunc-o. Uită-i mirosul. Nu mai ai grai. Cui să-i mai vorbeşti? Da, aşa. fă un pas, încă unul. Iată puntea, să nu-ţi fie frică, nu vei ameţi. *(Regele înaintează în direcţia treptelor tronului.)* Mergi drept înainte, nu mai ai nevoie de baston, de altminteri nici n-ai. Nu te apleca şi, mai ales, să nu cumva să cazi. Urcă, urcă. *(Regele începe să urce cele trei, patru trepte către tron.)* Mai sus, şi mai sus, urcă, şi mai sus, haide. *(Regele este lîngă tron.)* întoarce-te cu faţa spre mine. Priveşte-mă. Priveşte prin mine. Uită-te-n această oglindă fără imagine. Stai drept... Dă-mi piciorul drept, acuma pe stîngul. *(Pe măsură ce ea ordonă, membrele regelui înţepenesc.)* Dă-mi un deget, dă-mi două degete...trei...patru...cinci...cele zece degete. Lasă-mi mie braţul tău drept, braţul stîng, pieptul, umerii şi pîntecele. *(Regele a încremenit ca o statuie.)* Gata. Nu mai vezi, nu mai ai grai, inima ta nu mai are nevoie să bată, nici să respire. Era, de altfel, o agitaţie inutilă, nu-i aşa? Acum poţi să te aşezi.
Regina Marguerite dispare brusc prin dreapta. Regele s-a aşezat pe tron. în timpul ultimei scene au dispărut progresiv uşile, ferestrele, pereţii sălii tronului. Acest joc al decorului e foarte important. Acum nu mai e nimic pe scenă, în afară de regele aşezat pe tron într-o lumină cenuşie. Apoi dispare şi tronul. N-a mai rămas decît lumina cenuşie. Dispariţia ferestrelor, a uşilor şi a pereţilor, a regelui şi a tronului trebuie să se facă progresiv, încet şi foarte vizibil. înainte de a se cufunda într-un soi de negură, tronul trebuie să rămînă vizibil cîteva momente.
CORTINA
Paris, 15 octombrie - 15 noiembrie 1962

„OCTA.

Cuprins

Notă.....
Rinocerii.....
Delir în doi..... 1
Pietonul aerului.....
Regele moare.....

ÎN ATENŢIA librarilor şi vînzătorilor cu amănuntul
Contravaloarea timbrului literar
imprimată pe cărţile Editurii UNIVERS
se depune în contul Uniunii Scriitorilor din România
nr. 45101032, deschis la BCR, Filiala Sector 1, Bucureşti.
Tehnoredactor: ELENA DINULESCU
Bun de tipar: 15 iunie 1996 Coli de tipar: 16
Tehnoredactare computerizată
„UNIVERS INFORMATIC"
Tipărit la